

La Toca

JULIOL-AGOST 2009

"la Caixa"

Índex

Editorial	3
Pluviomètrica	4
Vida municipal	5
Punts de vista	5
El Moianès fa cent anys segons «El Pla de Bages» Juliol-agost de 1909	8
Francesc Viñas	11
Quaranta anys d'Ot el bruixot	13
Hospital-Residència	14
Festa d'aniversari	15
L'Esplai	16
Caminades pel Moianès	17
Biblioteca de Moià	19
Basses i bassols	20
La veu de l'aigua	21
Teresa Terricabras, mestra i ex-regidora	26
Un adéu professional	32
Rius de sequera	33
Pensaments caçats al vol	34
Campanades	34
Riu negre	36
Publicacions	39
Noticiari	43
Notícies de l'Estany	47
Poemes	48

DIPÒSIT LEGAL B-4501-1983

MOIÀ

JULIOL-AGOST 2009
Any 63 Núm. 696-697

Redacció: Joies, 11, tel 93 820 81 36

Impressió: Winihard Gràfics, Moià

Fotografies: A. Clotet, S. Renom,
J. Soler, Arxiu Alsina i particulars

LA TOSCA es membre de l'Associació
Catalana de la Premsa Comarcal

LA TOSCA a INTERNET:

<http://www.latosca.org>

latosca@latosca.org

REFLEXIONS SOBRE LA CRISI MUNICIPAL

Ja fa qui-sap-les setmanes que s'arrossega una crisi en el nostre municipi moianès. A aquest propòsit, permeteu-nos unes senzilles reflexions, que intenten ser realistes, serenes i equilibrades.

1) Governar no és fàcil. Governar un municipi de la nostra mida, potser encara menys. Perquè, per una banda, el governant disposa de recursos limitats, se li exigeixen molts serveis, inversions i patrocinis, i el fet de la proximitat al vilatà condiciona la presa de decisions. (Que governar un municipi com Moià és difícil, ho demostra la resistència, per part de persones que apareixen capaces, a presentar-se com a candidates a les eleccions.) Per tant, cal comptar que els governants cometran errors o, almenys, no podran pas aconseguir tothom.

2) Vista ara amb la perspectiva dels trenta anys d'ajuntaments democràtics d'ençà de la Transició política espanyola, l'actuació municipal moianesa podem dir que es caracteritza per haver volgut fer més —atesos els requeriments de la població creixent i les exigències de la capitalitat comarcal natural— del que els recursos disponibles permetien, amb el consegüent endeutament, solucionat, provisionalment, a base de crèdits bancaris. L'arribada de la crisi econòmico-financera, amb la concomitant minva d'ingressos i la tancada de l'aixeta creditícia, ha obligat a buscar la solució de l'increment impositiu (cosa, recordem-ho, que també fan les altres instàncies governatives i que és prevista per les lleis). Aquest increment impositiu, per una banda, no

agrada a ningú, com és natural, i, per l'altra, resulta de difícil aguant per part dels sectors ciutadans econòmicament més dèbils i més tocats per l'esmentada crisi, oi més si es té en compte que s'ha afegit a una recent revisió, a l'alça, dels valors del cadastre.

3) Encara que costi de dir-ho i que, dient-ho, puguem resultar poc simpàtics a uns o altres, ens sembla que cal concloure que la situació actual requereix, per una banda, l'acceptació, per causes de força major i de col·laboració al bé comú, de les càrregues impositives per part dels ciutadans que s'ho puguin permetre; per una altra, la facilitació del compliment de les obligacions tributàries, per part del govern municipal, als vilatans amb problemes dineraris; i encara, per part d'aquest mateix govern, com a contra-

partida justa i necessària, l'aplicació estricta del pla de sanejament existent, amb vista a retallar despeses. Per part de tots, es requereix també l'acceptació de la disminució de prestacions municipals mentre duri el període de *vaques flagues*. A més de tot això, cal desitjar que les instàncies superiors (Diputació, Generalitat, Estat central) injectin (en la mesura en què puguin) recursos econòmics als municipis, tant a fons perdut, com a títol de crèdit o, encara, amb cessió d'altres impostos.

Com sempre, les nostres pàgines resten obertes a aportacions reflexives de l'estil d'aquestes que hem mirat de sintetitzar. Mentrestant, i malgrat tot, desitgem bona Festa Major a tots els moianesos, amb menció especial per als nostres estimats subscriptors, anunciants, lectors i amics.

ESTACIÓ PLUVIOMÈTRICA DE L'ESCOLA PIA DE MOIÀ

LATITUD 41°48'53" N - LONGITUD 2°5'44" E - ALTITUD 741 m

Maig del 2009

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	MÀX.	MIN.	MIT.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	PARCIAL	TOTAL
De l'1 al 10	25,2	6	15,4	4	-	6	SW	6	
De l'11 al 20	24,1	5,6	15,7	6	2	2	SW	10,2	
Del 21 al 31	29,1	9,1	19,9	4	4	3	SW	12,8	29

Juny del 2009

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	MÀX.	MIN.	MIT.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	PARCIAL	TOTAL
De l'1 al 10	27	10,4	16,9	5	3	2	SW	6	
De l'11 al 20	31,9	13,1	22,6	6	2	2	SW	30,8	
Del 21 al 30	29,9	11,8	20,7	4	2	4	SW	51,1	87,6

Carles Illa i Casanova té establerts els següents serveis d'informació meteorològica per internet: MeteoMoià: <<http://www.elmoianes.net/meteoMoià.htm>>

Visió del temps en directe: <http://www.elmoianes.net/meteoMoià_WebCam.htm>

Fotografia actualitzada sobre el temps: <http://www.elmoianes.net/meteoMoià_WebCam_Foto.htm>

VIDA MUNICIPAL

Ple del dia 10-6-2009

El ple municipal extraordinari del dia 10 de juny del 2009 tenia com a ordre del dia:

— Presa de possessió com a nou regidor del Sr. Josep Viladrich i Homs.

— Presa de coneixement de la dimissió del regidor Sr. Carles Padrós i Valdeoriola.

Ple del dia 2-7-2009

El ple municipal extraordinari del dia 2 de juliol del 2009 tenia com a ordre del dia:

— Donar compte per part de l'alcaldia de la liquidació de l'exercici pressupostari del 2008.

— Constitució de la Comissió de Comptes com a comissió especial de seguiment del Pla de Sanejament Municipal i de l'auditoria.

PUNTS DE VISTA

Moià diu prou

Per la vila es veuen unes pancartes als balcons amb aquesta frase: «Moià diu prou». Els vilatans es queixen de la forta pujada de l'Impost de Béns Immobles (IBI), i això en temps de crisi econòmica. En els moianesos i no moianesos que tenen finques a la vila s'ha encès un senyal d'alarma, perquè, per més facilitats per a pagar que l'ajuntament doni, molts no poden satisfer l'impost. Passem una època difícil, en què molta gent es troba sense feina i, segons Càritas de Moià, cada vegada acudeix més gent a aquesta institució en cerca d'ajuda perquè no saben com sobreviure.

La nostra és una vila amb moltes ambicions, amb el rovellat orgull de ser antic «carrer de Barcelona», amb noms de personatges il·lustres, però cal recordar que la capital del Moianès era un poble realment petit que ha crescut perquè s'hi han assentat molts immigrants i persones grans que han venut el seu pis en una ciutat gran i n'han comprat un de menys costós a Moià. Aquests nous vilatans ignoren quasi tot el que es refereix a la història de la vila, ni els interessa.

Si, com sembla, el consistori municipal vol que Moià creixi, crec que han adoptat una mesura equivocada. Qui vindrà a Moià a comprar un terreny per fer-se un habitatge amb uns impostos tan elevats? O qui es comprarà un pis (amb els molts que n'hi ha per vendre) si en qualsevol poble dels voltants pagaran molt menys de contribució? Moià és molt bonic, però quan es tracta de la butxaca, tothom fila molt prim i, per molt encant que tingui la població, els diners poden més que l'atractiu.

Vivim en un temps de preocupació. Per si fos poca cosa la falta de feina en què molts es troben, els mitjans de comunicació ens bombardegen nit i dia amb les notícies de la famosa crisi. Cada dia hi ha més desocupats, es tanquen botigues i fàbriques, i aquest boca-orella, en què tothom parla del mateix, porta a una alarma social. Per això la gent no gasta, perquè potser demà seran ells els qui no cobraran una nòmina, i els qui tenen diners miren de guardar-los per al que pugui passar.

Pagar, sempre costa, i més quan les coses no funcionen. Potser en altres èpoques, en què tot rutllava normalment,

la població, resignada, pagava i callava; però en els pitjors moments, en què hi ha una crisi mundial, i a Moià, com en altres municipis que necessiten diners, apugen l'IBI, la gent protesta.

Des de la meva infantesa, tothora havia sentit a dir que Moià era un municipi ric. Que la sucursal de «la Caixa», on tenien els estalvis els moianesos, era, en proporció als habitants, una de les que tenia més dipòsits de Catalunya, i amb les misèries que es pagaven de contribució i amb els poquíssims empleats de l'ajuntament, aquest tirava endavant fent les obres necessàries sense grans endeutaments.

I ara, sense cinema, ni hotel, ni cap sala on fer reunions multitudinàries, ens trobem amb un poble desconegut, que, com els antics grecs, ha de fer reunions 0 manifestacions a l'àgora, a la plaça. I encara que penso que geogràficament Moià és un poble assentat a la muntanya que té molts atractius, li falta el caliu de les coses petites, com la coneixença de moltes persones que resten anònimes.

«Ja n'hi ha prou!», diu el poble, i jo mai no havia vist en la meua vila aquest desplegament de pancartes, ni havia sentit tants moianesos desencisats davant un IBI tan elevat. Crec que els vilatans necessitaven una consideració per part dels responsables que regeixen el nostre poble i no n'hi ha prou dient que donaran facilitats per a pagar. Han d'acontentar-nos, i això només ho aconseguiran abaixant impostos.

Agustina Cantó

La crisi econòmica

He vist el programa de televisió «Àgora» pel Canal 33 el dia de Sant Pere (o sigui el 29 de juny) i tot era parlar d'economia, 1 tots eren grans professors i entesos en el tema, i per a qui agradi l'economia donava bo d'escoltar-los; però tots, que si més impostos, que si menys, que si massa funcionariat, etc. Total, que han fet una garba grossa del seu saber, però,

que jo hagi entès, sense cap mena de solució concreta. I no s'ha parlat en cap moment que, mentre uns moren de gana per falta de mitjans per a poder produir, en altres llocs es fa malbé la fruita o el que sigui perquè n'hi ha massa.

Tot es contempla com si solament hi hagués el Primer Món. Tot és molt complex, però una cosa que diu el Sr. Josep Farràs d'aquí Moià és que, abans, per a conrear una extensió determinada de conreu s'havien de menester trenta persones i ara pot fer-ho amb una de sola, i ell es pregunta: «De les altres vint-i-nou, què en fem?»

Els països diguem-ne rics poden produir molt més del que necessiten, però a preus alts, o sigui de mal vendre o competir amb economies que tenen menys costos però també menys atenció social. Total, que la cosa no és pas fàcil.

El meu poc saber i entendre em fa pensar que tots plegats, o una bona part de gent, hem pensat que érem més rics del que érem, i l'austeritat i l'estalvi és com si haguessin passat de moda, i això no és així, ja que, si tant inflem el globus, aquest pot explotar, i això no ens convé pas a ningú.

Joan Roca

Nota dels grups municipals MAP-ERC i PSC

Aquest és l'article que havíem preparat conjuntament els grups municipals MAP-ERC i PSC per a la seva publicació a la pàgina d'opinió del butlletí municipal «Moià més», que suposem que es distribuirà els pròxims dies. Segons ens informa l'empresa editora del butlletí, van rebre instruccions de tancar l'edició d'aquest trimestre sense incloure-hi els habituals escrits d'opinió.

Entenem que l'alcaldia i l'equip de govern no es trobin còmodes amb l'allau de crítiques que estan rebent; però, en primer lloc, cal que siguin respectuosos amb una de les primeres premisses de la democràcia: la llibertat d'expressió i

d'opinió. La censura és una pràctica de sistemes autoritaris i dictatorials que creïem definitivament erradicada.

Els grups municipals MAP-ERC i PSC, davant la crítica situació de les finances municipals i creient interpretar el sentiment de protesta dels moianesos davant l'increment abusiu de l'IBI, vam presentar al ple municipal del dia 28 de maig una moció que fou aprovada amb sis vots a favor (MAP-ERC i PSC), cinc en contra (CiU) i una abstenció (CiU). En resumim els acords:

- Fer una auditoria comptable externa dels darrers cinc anys que inclogui les empreses municipals (Aigües de Moià i Moià-Futur).

- Gestionar la contractació immediata dels préstecs previstos en el Pla de Sanejament per a poder pagar els proveïdors.

- Revisar el pressupost de l'any 2009 i retallar la despesa tal com preveia el Pla de Sanejament.

- Rebaixar substancialment els costos de l'equip de govern, especialment el sou de l'alcalde. Revisar dedicacions i ajustar-les a les mesures d'austeritat. Eliminar qualsevol despesa sumptuària.

- Convocar la Comissió Especial de Comptes per a estudiar els comptes del 2006 i el 2007, pendents encara d'aprovació.

- Informar en un ple municipal, durant el mes de juny, de les xifres del tancament comptable de l'exercici 2008, que encara es desconeixen.

- Constituir la Comissió Especial de Comptes com a comissió permanent que es reuneixi cada mes per fer un seguiment del Pla de Sanejament i de l'auditoria.

Ara el senyor alcalde és responsable davant el poble del compliment puntual de tots aquests acords, com a primer pas per a començar a remuntar la situació de bancarrota municipal.

Escorxador Comarcal del Moianès

Zona Industrial
Avda. del Prat, s/n
08180 MOIÀ

Tel. / Fax 93 820 80 84
Mòbil 608 44 21 87
Partic. 93 830 09 20

EL MOIANÈS FA CENT ANYS

SEGONS «EL PLA DE BAGES»

JULIOL-AGOST DE 1909

2 de juliol de 1909

Moya

El mes del Sagrat Còr de Jesús s'ha celebrat en la parroquial y en l'iglésia de les Germanes Carmelites ab l'esplendor dels altres anys.

— En la diada de Sant Joan la Germandat del propi nòm feu celebrar en la parroquial un ofici solemne ab música clàssica y sermó que predicà el P. Centellas, Escolapi.

— El dia primer de juliol tingué lloc la repartició de càrregs sobre 'ls indivíduus que han de administrar els bens comunals fins al juliol vinent, o millor, fins quan vingui bé al Govern. Resultaren elegits, Alcalde primer, don Joan Sagales; segon, don Francisco Fàbregas; tercer, don Sebastià Oller; concejals, primer, don Josep Llenas; segon, don Joan Picahòl; tercer, don Ramon Vilarrubia; quart, don Josep Crusella; quint, don Sebastià Renom; sisè, don Josep Cots.

L'ècs-alcalde don Dionís Morató que hauria de continuar encara dintre el municipi ha presentat la dimissió fundantla en motiu de salut y cansansi; pux que ha portat set anys y mitj complerts el fexuc pès de batlle.

Molt satisfeta ha quedat tota la vila de la recta y desinteressada administració del senyor Morató y demás companys que, tots a la una s'han esforsat pera cumplir degudament la seva comanda. Per axò els seus passos per la casa comunal seran de dolsos records pels moyanèsos; y l'havèr satisfet un gran dèficit; les clavegueres dels carrers de la

Tosca, Remèy y Sant Pere; un pas palanca del carrer de Passareu (1); la plassa y font nova del Sagrat Còr (2); la contracta de la llum elèctrica (3); la compra y arreglo de les aygues potables (4); la bandera del Ajuntament (5); no dexar cap deute, ans al contrari un bon sobrant y altres millores que tothom ha presenci-at parlaran sempre en el seu favor. El nou Ajuntament sembla, que està animat dels metexos bons sentiments. Deu ho fassi.

— Toquen ja al seu terme les reformes que s'han fet en el colègi d'ensenyansa y hospital de Germanes Carmelites; avuy es un dels primers edificis de la vila; per lo que merèxen mil enhorabones el senyor Arxipreste y demás membres de la junta (6).

5 de juliol de 1909

Servey de tartanes. — Avuy s'ha inaugurat un nou servey de tartanes per la conducció de pasatjers a Moya.

A dos quarts de dugués ha sortit un d'aquells veícols de la Fonda de la Polla (instalada a la Plassa de Drets) establint-se el nou servey que sortirà cada dia a la matexa hòra.

Els preus de passatge son els següents:

De Manresa a Sant Fructuós, 50 cèntims; fins a Calders una pesseta y fins a Moya sis rals.

22 de juliol de 1909

Benedicció d'una campana. — Regna gran alegria en el poble de

Granera (Moya), ab motiu de celebrar-se el proper diumenge dia 25, la solemne cerimònia de la benedicció de la nova campana.

Apadrinaran la festa els propietaris de Granera don Paulino Torra y dònya Carme Escaló els quals seran acompanyats per don Francisco Mundèt y don Francisco Rosell, dònya Carme Fages y donya Arcisa.

El senyor Rosell conegut pinto manresà, ha ecxecutat a l'iglésia importants reparacions y reformes d'adorno qual gust artístic ha sigut elogiat axis pel senyor Rector còm pel poble.

Tan simpàtica festa acabarà ab un esplèndit *lunch* ab que els senyors padrins de la nova campana obsequiaran als convidats que estaran servits per les xamoses senyoretes Montserrat Mundèt, Paquita Torra y Angela Fages.

El cambi de campana que implica una gran millora en aquella iglésia ha sigut molt ben ecxecutat pel antic y simpàtic campaner don Josep Mundèt.

19 d'agost de 1909

Moya

La fira de Sant Llorens que sempre te lloc en aquesta vila el diumenge proper a la diada de Ntra. Sra. de Agost, resultà en el present any molt poc concorreguda.

—La nostra festa major se resentí de les circumstancies anormals que varen lograr fer tremolar a casi tota Catalunya (7). Als últims de la setmana dels disbarats se havia resolt no fer gens ni mica d'ecstraordinari, però havent-se aclarit un poc el firmament revolucionari, se determinà altre volta fer alguna coseta. Tinguérem en la diada de l'Asumpta, ofici solemne celebrat per el senyor Arxiprest, lluint els ministres del altar el riquíssim tern blanc. La orquesta Masanas de exa, reforsada ab alguna veu cantà ab afinació

y bon gust la missa *Pontificalis* de Perosi. El sermó el predicà ab valenta entonació el P. Texidor, Escolapi, fill de Moya, que habitualment residex a Roma, essent allí confesor ecstraordinari del Vaticà, desenrotllà magistralment la següent proposició: Es una gràcia de la Verge de la Misericòrdia el haver honrat a Moya ab dos fills tan il·lustres com sants Pons de Planella y Pere de la Cadireta (8).

A la tarde professo essent pendonista el diputat provincial don Joan Pelfort y cordonistes el alcalde don Joan Segalès y el primer propietari don Francisco Vilarrubia. Al dilluns ofici de Requiem per la matexa orquesta. A tots aquestos actes hi assistiren totes les autoritats y bon nombre de fidels.

Prescindint de les serenates, comèdies, balls y sessions de cinematògraf; a les trèes de la tarde del dilluns hi hagué la festa del Arbre Fruyter, que consistí en llegir y recitar algunes composicions, distribuir els premis als agricultors premiats pera la plantació y cuydado dels arbres plantats, y per últim els nòys de les escoles havien de plantar varis ametllers en la plassa del Hospital, però un fort ruxat impedí aquest número. Tot plegat resultà una cosa agradívola.

—Diumenge vinent professaran en la casa-Colègi de PP. Escolapis deu novicis; per més que la xusma dirigida per l'infèrn, s'esfòrsi a cremar convents y profanar cadàvres no faltaran jamay vocacions pera tornar remoure les socarades pedres claustrals (9).

—Estem a mitj batre, els pagesos estan contents de lo molt que rajen les garbes.

20 d'agost de 1909

De Santa Maria d'Oló.— Ens comuniquen d'aquèt poble que diumenge y dilluns celebrarà la Festa Major, ab ofici solemne en el qual predicarà el Rnt. don

Valentí Juncadella, vicari d'aquella parròquia.

A la tarde després del sant Rosari, professo.

Hi haurà l'acostumat llevant de taula y serenates a casa 'l senyor Alcalde y diversions de societat al envelat.

Al vespre en el Centre Catòlic, es representarà el drama *Els Trabucayres* y la pesa *Les burles fan còm les professons*.

Les funcions d'iglèsia y les festes cíviques, seran amenisades per l'orquestra de Prats de Llusanès.

El dilluns a les deu se dirà un ofici pels difunts de la parròquia.

25 d'agost de 1909

Granera

El dia 25 de juliol, festivitat de Sant Jaume, Patró de nostra infortunada Espanya, vaig tenir el gust de visitar el molt antic y pintoresc poble de Granera, poble que encara conserva un hermós y elevat castell fet dels moros en la època que estaven apoderats de nostra Espanya (10).

En tal diada, en dit poble, tingué lloc una molt lluida festa ab motiu de la benedicció d'una gran y hermosa campana que fou feta per l'intelligent industrial fundidor don Pau del Campo, de Saragossa.

A dos quarts de quatre de la tarde hi hagué 'l sant Rosari, y acabat que fou, se feu ab tota solemnitat la benedicció de dita campana ab assistència de les autoritats locals.

Dita campana la beneí 'l Reverent senyor Arxipreste de Moya, explicant també 'ls dóns y propietat que té la campana 'l ser beneida.

Fou una festa de les mès lluides que 's fan a Catalunya, la que realsà l'assistència de hermoses senyoretes que lluien sos millors vestits; observantse en elles la virtut de la modèstia y senzillesa axis en les nòyes del poble còm les de sos contorns.

Tant el senyor Rector còm el senyor Vicari s'esmeren a cultivar la bona pau y germanor a llurs famílies.

Transcripció i notes: Jaume CLARA I ARISA

(1) Sobre la passarel·la o palanca del carrer del Vall, vegeu Florenci COLET I BACH, «Ho sabíeu?», La Tosca, octubre-novembre 2001.

(2) Situades en l'actual cruïlla de l'avinguda de la Vila i el carrer del Remei.

(3) Vegeu Ramon TARTER I FONTS, «"La Electro-Industrial": els inicis de l'electricitat a Moià (1907-1920)», *Modilium*, núm. 37 (2007), pp. 33-58.

(4) Amb la compra per l'Ajuntament, l'any 1905, dels drets de Josep Coma sobre l'aigua que havia portat a la vila des de Passareu i la font de l'Avi, s'acabava un llarg plet iniciat en 1869, que enfrontà l'esmentat Coma amb Ramon Bussanya i Baltasar de Ferrer, marquès de Puerto Nuevo, i de retruc involucrà l'Ajuntament per tal d'assegurar l'abastament d'aigua a les fonts públiques de la vila.

(5) Entre les accions per revitalitzar i modernitzar la Festa Major de Moià, l'any 1903 s'estrenà el costum de portar la bandera de la vila en la processó solemne de la Mare de Déu d'Agost.

(6) Aquestes obres podien ser continuació de les iniciades dos anys abans; a finals de 1907, Mn. Evarist Morató anotava en el seu dietari: «Durant lo últim mitj any se han fet grans obras en lo Sant Hospital; se ha aixecat un pis, se han fet habitacions etc.»

(7) Es refereix a la revolta popular de caràcter antimilitarista i anticlerical que tingué lloc a Barcelona pel juliol de 1909 i que és coneguda com a «Setmana Tràgica». Mn. Evarist Morató deixà escrit al seu dietari: «La setmana última de juliol fou funesta per Barcelona, Manresa y altres poblacions, per haber la xusma cremat un sens número de iglésias y convents. La pó y mal-estar s'extengué per tot Catalunya. Moya pasà pel susto general, y a més veigué fer dos sanjas en la carretera de Manresa a Vich. Se seguí causa als nostres revoltosos en número de 27.» Sobre aquests processats, *El Pla de Bages* hi farà referència en més d'una ocasió.

(8) El P. Josep Teixidor havia reprès, a principis de segle XX, els intents iniciats durant les dècades anteriors per Mn. Isidre Dalmau per aconseguir la canonització de Ponç de Planella i Pere de la Cadireta.

(9) Nova referència als fets de la Setmana Tràgica.

(10) En realitat, la primera referència del castell de Granera és de l'any 971, integrat dins el comtat de Manresa.

FRANCESC VINAS

Després del meu petit escrit que va publicar LA TOSCA el mes de desembre proppassat, molta gent m'ha explicat retalls de la vida i obra del gran tenor moianès Francesc Vinas i Dordal, estranyats, potser, que jo en sabés tan poca cosa. Em parlaven d'una biografia seva publicada fa molts anys. Tothom l'havia llegida, però ningú no sabia on la podria trobar. Durant uns dies, confesso que vaig estar obsessionada buscant aquest llibre. Em deien que era tan antic que segur que no el trobaria ni a la biblioteca. Però vaig provar-ho, i la Montserrat Serra, tan eixerida i servicial com sempre, em va portar el llibre a casa!

Es tracta d'una edició de l'any 1935. Té, doncs, setanta-quatre anys. L'exemplar duu una dedicatòria de Pere Vinas, germà del gran tenor, que en memòria seva i en homenatge al fundador de la Caixa de Pensions, Francesc Moragas, regala el llibre a la biblioteca de Moià. L'obra s'enceta amb una introducció d'Àngel Ossorio, ex-governador civil de Barcelona i diputat a Corts, i amb una carta molt emotiva de Luigi de Gregori, bibliotecari de la Casanatense de Roma i autor de l'obra, adreçada a Pere Vinas. Després ve la biografia pròpiament dita. He gaudit molt llegint-la. No entenc com durant els sis anys que vaig estudiar a Moià, de joveneta, no em parlessin mai de Francesc Vinas. Coses de la postguerra, segurament.

Parlar d'ell és enaltir el treball, la constància en circumstàncies adverses, la fermesa de voluntat, les aspiracions a millorar sempre, l'amor a Catalunya i sobretot al seu poble, «que, malgrat la fertilitat de la comarca, no té la delícia que ve dels arbres i de les seves fruites

ensucrades i sucoses». Com a persona, Francesc Vinas és admirable; com a artista, sorprenent. Va tenir molts èxits en la seva carrera, però els més brillants els va aconseguir cantant Wagner (un compositor difícil, que molts cantants no s'atreveixen a posar en el seu repertori). Sobretot he admirat l'estudi que feia de cada personatge fins a fer-se'l seu, perfeccionant-lo diàriament. I, malgrat la seva immensa projecció mundial, malgrat els seus èxits capaços d'allunyar-lo de les seves arrels, continuà essent amic dels seus amics i protector dels qui l'havien ajudat.

Si la meua opinió pogués servir d'alguna cosa, voldria que en totes les escoles de Moià i també a l'institut tinguessin aquesta biografia com a llibre de lectura, com a llibre d'humanitats, com a llibre base per a treballs de composició i escriptura. Cap generació no hauria d'oblidar aquesta magnífica figura que tothom reconegué en la seva època amb tota mena d'elogis i distincions, però que ara, sobretot per a molts joves, solament és el nom d'un carrer.

Aquesta biografia conté molts escrits del dietari que escrivia Francesc Vinas. Això ens la fa més propera i autèntica. Hi veiem com les calamitats de la guerra del Francès (1808), la primera guerra carlina amb la crema de Moià (1839) i la segona guerra carlina (1872) van deixar Moià devastat i en la misèria.

Com si fossin quadres animats, veig el petit Francesc que m'inspira tota la tendresa del món a Ferrerons fent d'escolanet. Es llevava a les quatre del matí a l'estiu i a dos quarts de sis a l'hivern. Pujava dalt del campanar a tocar l'ora-

ció cada dia de l'any, vencent les matina-
des glaçades i les pors del cementiri veí.
Tenia només nou anys. El veig també
arribant al col·legi dels pares escolapis
després de fer cinc quilòmetres a peu, a
vegades amb neu fins a mitja cama i amb
la bufanda encarcerada (l'alè es glaçava
i en comptes d'abrigar-lo tenia més fred
encara); i després, cinc quilòmetres més
de tornada fins a Ferrerons! El veig fent-
se flautes de canya en el canyar de la
Granoia: el seu pare l'havia aficionat a la
música; ell tocava l'instrument, deia,
«per espantar les meves angúnies», men-
tre els cants dels ocells es barrejaven
amb el so de la flauta. El veig fent de
mestre per les pagesies de la contrada,
fent de teixidor, estudiant solfeig, cantant
amb la seva família, aprenent a tocar el
clarinet i, finalment, marxant a Barcelona
i prenent les primeres lliçons de cant i
buscant llibres vells de música als
encants...

Veig també el Francesc triomfador
cantant el seu primer *Lohengrin* al Liceu
l'any 1888: la primera ovació va durar
cinc minuts, i ell, molt novell encara, no
se'n sabia avenir. Havia assajat bé l'òpe-
ra, musicalment no tenia cap problema,
però el fet d'actuar i vestir-se per posar-
se al davant d'aquell públic amb fama de
coneixedor i exigent... Aquella primera
ovació, aquella primera actuació el van
esperonar per a créixer en el seu art cada
dia més.

I veig també en Francesc anys des-
prés dirigint amb tota il·lusió les obres de
les tres cases edificades sobre els ter-
renys de cal Segueró, «la seva llar petita
i humil», aquestes cases que tant admiro
i que em fan somiar desperta. Com devia
gaudir passejant pel formós jardí, mirant
les sortides de sol des de la torre que
corona la casa, rebent els seus amics en
les boniques estances noves i espaio-
ses!

Francesc Vinas va néixer a Moià l'any
1863 i morí a Barcelona en 1935. Va dei-

xar a la vila moianesa un llegat d'un
valor incalculable: la Festa de l'Arbre
Fruiter. Podem dir que el nostre tenor és
el primer ecologista del seu temps,
encara que llavors no se'n deia així. Els
seus ideals, que mirà d'inculcar a mes-
tres i infants, podrien transformar la
societat i han influït en la manera de
pensar de moltes generacions. Aquest
llegat és tan important que n'hem de
tenir cura entre tots, encara que a vega-
des sigui tan difícil. Durant més de cent
anys la Festa, amb tot el seu contingut,
ha tingut els seus alts i baixos, però per-
dura malgrat tot, i això és admirable i
encoratjador.

I ara, com sempre, em faig preguntes:
Com està en aquests moments la con-
servació dels arbres? Tothom respecta la
fruita? Tots els fruits es recullen cada
any? (Davant el monument d'en Rafelet
hi ha un caqui preciós. Els fruits cauen a
terra, es trepitgen, ningú no en fa cas.
Potser aquest any no fruitarà, perquè
diuen que si no es recull la fruita els
arbres s'enfaden...) Existeixen encara les
lligues d'infants que tenen cura dels
arbres del seu barri? ^S'ha perdut l'es-
perit d'en Francesc Vinas de superació,
de treball, de respecte, de sacrifici que
durant tot un any comporta tenir cura
d'un arbre? Estaria content el nostre
patrici si tornés i pogués veure com es
cuida el seu llegat?

Voldria sincerament que els ideals de
la Festa de l'Arbre Fruiter siguin per
sempre per a tots els moianesos un
motiu d'orgull. Que l'himne de l'Arbre
Fruiter que va escriure el gran Maragall
i va musicar el mestre Morera pugi ben
enlaire el dia de la Festa perquè Fran-
cesc Vinas el pugui escoltar. I sobretot,
que aquesta exemplar figura sigui
coneguda i admirada per les noves
generacions.

M. Teresa CALVET

QUARANTA ANYS D'OT EL BRUIXOT

Per celebrar el quarantè aniversari de la invenció, per part del dibuixant moianès Josep Lluís Martínez i Picanyol —de nom artístic, *Picanyol*—, del personatge «Ot el bruixot», Norma Editorial ha llançat una edició recopilatòria de les tires sobre aquest singular personatge aparegudes dins la revista juvenil *Cavall Fort*. Es tracta, com és sabut, d'histories curtes i mudes amb un gag final on el protagonista mostra els seus poders màgics. L'humor d'Ot és universal.

El primer volum d'aquesta recopilació, amb pròleg de Màrius Serra, té 188 pàgines i fou presentat a Barcelona (a la Sala Rovira de la rambla de Catalunya) el dia 16 d'abril, conjuntament amb el vernissatge d'una exposició de tires originals d'Ot el bruixot, que restà oberta fins al 19 de maig. Reproduïm ací la tireta del programa de mà i la portada del llibre.

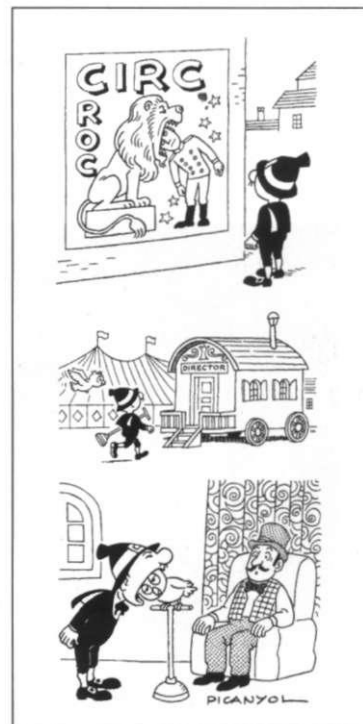
Transcrivim a continuació (amb algun retoc) la ressenya del volum, publicada dins el diari *Avui* el 23 de maig i signada per Josep Gàlvez. I felicitem el nostre enginyós ninotaire i convilatà, al qual també agraïm que ens hagi dibuixat expressament per a la portada del present número de *LA TOSCA* una il·lustració al·lusiva a la feliç efemèride.

Com passa el temps!

Fins i tot els personatges més atemporals fan anys. Ot el bruixot celebra els quaranta anys, viscuts des de 1971 a les pàgines de Cavall Fort. Les seves tires, d'una verticalitat poc sovintejada en la nostra historieta, han estat l'escenari d'un munt de gags d'humor lúdic i generalment allunyat de referències socials concretes, tret de les ecològiques.

La capacitat de mudar les coses i persones que s'atribueix a la figura d'un bruixot ha estat el seu principal mecanisme còmic, amb un aprofitament natural de la potencialitat de generar sorpreses i jugar amb les referències gràfiques i de llenguatge que té la historieta, com ens mostra l'antològica tira de la conversió d'un globus o bafarada en una comanda. Una altra característica definidora del personatge i de la sèrie és la pervivència de la infantesa dins el món adult, com assenyala el seu mateix cos: petit i coronat amb un gran cap rodó, calb, amb un bigoti esquifit i uns ulls que anuncien o amaguen entremaliadures.

I és que la seva màgia altera contínuament l'ordre de les coses, vulnera les

normes de les aparences, petita subversió que genera la permanent repressió d'un policia, tan anacrònic com ell, en unes persecucions que confirmen les referències als clàssics del cinema mut humorístic. La seva atípica vida tampoc no sembla adaptar-se a les conveniències de la vida de parella, o com a mínim així ho entén la seva dona, que també el persegueix de manera incansable amb l'amenaça de l'escombra. Però ell assumeix aquests entrebancs amb la naturalitat de l'adult que vol continuar essent un nen i que accepta que els altres grans no ho entenguin.

HOSPITAL-RESIDENCIA

Darrerament els avis de l'Hospital-Residència de la Vila de Moià gaudeixen d'unes sortides molt boniques. Una d'aquestes va ser el dia 28 de maig. Al matí van sortir residents, acompanyants, cuidadores i membres de la junta cap al Molí Nou. Arribats allí van per una petita excursió pels voltants i després van visitar l'interior de la casa. Seguidament van fer una ballada de sardanes i un aperitiu. La fotografia adjunta

mostra el grup davant l'antiga casa del Molí Nou.

El dia 13 de juny es va fer l'annual dinar de germanor, en què els residents poden convidar quatre familiars. L'àpat es fa a la sala polivalent. Havent dinat es van fer sorteigs: un quadre del resident Joan Abancó i un quadre d'estris de cuina del Sr. Pere Molet, com també labors de les residents. Per acabar la trobada es va fer una partida de bingo, amb els corresponents regals.

FESTA D'ANIVERSARI

El diumenge dia 7 de juny a la tarda va tenir lloc a Ferrerons una festa-sorpresa per celebrar el seixantè aniversari de Glòria Pons i Puigcorbé, persona molt activa dins la població moianesa i destacada sobretot per la seva llarga i fecunda activitat de catequista. De fet, va assistir-hi molta gent.

Arribada l'homenatjada amb el seu marit, Lluís Vilardell, a l'indret, a quarts

de sis, van ser obsequiats amb una actuació dels Bastoners de Moià. Després s'oficià una missa d'acció de gràcies a l'església de l'antiga parròquia. Finalment es va fer un berenar, durant el qual els fills de la Glòria li van lliurar uns regals, entre els quals figurava un àlbum amb tot d'escrits de parents i amics. D'aquest àlbum, reproduïm la poesia dedicada a la Glòria per la seva germana Josefina.

GRÀCIES, GLÒRIA

*Molinera dejorn, vas emprendre el camí
somrient i feliç per una aura joiosa;
amb agulla i didal vas encetar el destí
i amb els mestres ocells la cançó més formosa.*

*I deixem el molí i el tresor ripollès,
i cerquem lluny, molt lluny, una terra promesa:
lluny de tot, prop del cel, novament hem encès
aquell vincle preuat de la naturalesa.*

*Ferrerons fou imatge de recer i solitud,
on la pau corpenia i alhora alliçonava;
amb escreix vas trobar-hi una font de virtut:
arrelada en la fe dins de l'alba més blava.*

*Oh germana, quin goig, quan escrius poesia!
Has guanyat un guardó a les terres del nord.
Sembraràs bon mannà, l'esperit bé hi confia.
Tens la barca acurada pel camí d'anar a port.*

*Aquest jorn tan feliç, amb gran goig el viurem,
i els ocells ja et diran que de cor t'estimem.*

La filla Laura Vilardell i Pons
lliurant els regals a sa
mare Glòria

L'ESPLAI

Heus ací les activitats de l'Associació de Gent Gran de Moià (l'Esplai), que extraïem dels butlletins nùms. 152 (maig 2009) i 153 (juny 2009):

Dissabte dia 2 de maig, actuació dels Cantaires de l'Esplai a Monistrol de Calders.

Diumenge dia 3 del mateix mes, a les sis de la tarda, actuació del Grup de Teatre Les Mèlies de Pineda de Mar, amb el musical *Que bonic és viure!* Van tenir molt èxit.

Els dilluns dies 4, 11, 18 i 25, d'onze a dotze del matí, taller titulat «Riure i viure bé».

Diumenge dia 10 de maig, a les sis de la tarda, concert per la coral Veus d'Esperança, amb una interpretació de Lloyd Larson, orquestrada per Brant Adams, sobre la vida de Crist.

Diumenge dia 17 del mateix mes i a la mateixa hora, ball amb Josep Maria d'Avinyó.

Dijous dia 21, a dos quarts de sis de la tarda, assemblea general anual ordinària. A l'acabament, coca i vi bo per a tothom.

Diumenge dia 24, a les sis de la tarda, concert a càrrec de la coral de l'Esplai de Sant Vicenç de Castellet.

Diumenge dia 7 de juny, manca d'activitats per ocupació de la sala d'actes de l'Esplai com a seu electoral de les eleccions europees.

Dijous dia 11 del mateix mes, excursió al castell de Sant Ferran (Figueres) i al pantà de Boadella, amb dinar a la Jonquera.

Diumenge dia 14, a les sis de la tarda, actuació del Teatre Musical dels Jubilats, Pensionistes i Col·laboradors de Sant Feliu de Codines, amb l'espectacle *Cançons inoblidables*.

Diumenge dia 21, festa major de l'Esplai. A les dotze del migdia, missa a la parròquia. A un quart de dues, acte d'homenatge, al local social, amb intervenció de Joan Gaja (com a portaveu de la junta de l'Esplai), de Josefina Pons i Puicorbé, com a presidenta de la festa; lliurament de plaques i rams de flors a la presidenta i a Mn. Pere Sala i Marquilles, en representació de la gent gran; adhesió del municipi, representat pel primer tinent d'alcalde, Sr. Josep Antoni Martínez i Góngora; actuació dels Cantaires de l'Esplai, dirigits per Ignasi Alberch i acompanyats a l'acordió per Rosa Olivella. A les dues, dinar de germanor al restaurant de Montví de Baix, amb nombrosa assistència.

Diumenge dia 28, a les sis de la tarda, sessió de cine amb la divertida pel·lícula *Algo pasa con Mary*.

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants

Visites diàries de
dilluns a dissabte

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg
Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

CAMINADES PEL MOIANÈS

I dia 14 de juny es va fer la quaranta-unena caminada d'aquest cicle ••• (en la crònica del número passat de LA TOSCA es parlava també de la «quaranta-unena», però en realitat havia de dir «quarantena»).

Vam sortir a les vuit del matí des de la plaça Catalunya (o potser dels ànecs?), en direcció cap al carrer del Remei i carretera de Manresa, per a girar a l'esquerra cap a la prolongació del carrer de la Tosca. Tot aquest sector està actualment en obres i l'asfalten. Vam passar per davant de la piscina municipal i, seguint avall, anàrem a buscar el camí de la Tosca. De fet, ara ja no ho és tant com abans, el camí de la Tosca, perquè se n'han fets de nous. Sigui com sigui, tot seguint-lo anàrem a sortir al trencant de Vila-rasa, masia que teníem al davant. Vam girar a l'esquerra i... camí avall fins a passar el torrent de Font Candelera, que teníem al costat esquerre, gairebé sec i amb força pudor.

Arribats al Còdol, vam girar a l'esquerra cap al camí de Casa les Vinyes, travessàrem la riera de Castellnou i seguírem camí enllà per anar a veure la tina del serrat de Riqueus, l'única que coneixem que encara es conserva lluny de cap casa. La llàstima és que, d'un any ençà, s'hi ha fet un esvoranc molt gros i, si no s'hi posa remei, tenim tina per a poc temps. Seria la pèrdua d'un tros de la nostra història vinícola, que, si bé potser no era molt important vist altres contradres, és història i és ben nostra. Cal, doncs, que es faci adobar o, com a mínim, procurar que no acabi de caure.

Seguim el camí i després de la tina trobem les runes de la casa anomenada la Saleta. Les poques parets que resten dempeus ens ensenyen que devia ser unacasa forta i bastant antiga. Prosseguim i deixem a la nostra dreta Casa les

Vinyes, edificació que estan rehabilitant. Nosaltres anem cap a la riera Golarda, hi baixem per l'escala de Gats, seguim la riera a contracorrent: la tenim a la nostra dreta i hi podem contemplar bells racons plens de flors i d'una verdor que agafa totes les gradacions.

Anem mig per camí mig per corriols poc fressats. Quan som a l'envista de la poua de Pedrós o del Saiolic (no sabem ben bé quin nom donar-li), passem la riera i l'anem a veure. És una poua de les més grans que tenim al Moianès i es conserva bé, tot i que algú l'ha embrutada tirant-hi porqueria. Suposem que no és més bruta perquè és lluny de tot arreu i està força amagada. A la seva vora vam esmorzar i, després d'explicar-nos a grans trets el funcionament de les poues i de la indústria del glaç, també ens varen explicar una llegenda.

Tot seguit vam recular, creuant la riera pel mateix lloc, i continuàrem camí pujant per corriols fins a trobar un camí de desemboscar querdóna la volta al serrat del Vent. Com que aquest camí està un bon xic enlairat, poguérem gaudir de boniques vistes de la vall de la riera Golarda, i al fons es podia veure Marfà i l'antiga parròquia de Sant Pere.

Després, continuant camí sempre planejant, vam arribar a la font de la Serra, que ens obsequià amb una aigua fresquíssima. La font no es pot dir que es conservi molt bé, vist el que recordem de quan érem bastant més joves que ara, però Déu n'hi dó.

Continuàrem camí fins gairebé a l'envista de la Franquesa, moment en què ens desviàrem per un corriol, girant a la nostra esquerra, que ens féu baixar de dret a trobar un camí de desemboscar, tenint l'esplèndida vista de Moià al davant. Seguint-lo cap a llevant, arribàrem a les poues de la Franquesa, que

Travessant la riera Golarda (amb bosses als peus)

poguérem veure. Estan força ben conservades: fa temps la gent del Consorci del Moianès hi va fer una actuació en què es van netejar tots els voltants de les poues i s'hi varen posar tanques i reixes perquè ningú no hi prengui mal. Potser ja hi caldria una nova repassada. La poua rodona, però, encara és a l'espera d'una neteja a fons del seu interior, ja que, en altres temps no gaire llunyans, algú la feia servir d'abocador de tota mena de deixalles.

Continuem la caminada, ara ja de dret cap a Moià, però abans hem de travessar la riera de Castelnou, i pel camí del

cementiri arribem al poble després de quatre hores de passejada. Hem vist natura i hem vist construccions antigues, totes elles abandonades o gairebé, i alguna en tan mal estat que si no s'hi posa remei desapareixerà totalment, cosa que seria una vertadera llàstima.

Fou una excursió matinal ben agradable per a la colla que la vam fer, una seixantena de caminaires. Esperem la propera, que, si no hi ha res de nou, serà el segon diumenge de juliol, a veure per on ens portarà.

Sebastià PADRISA

 GAS-OILS ROVIRA, S.L. CALEFACCIONS - INDÚSTRIES AGRÍCOLA	MOIÀ Avda. Zona Industrial, s/n Tel. 830.12.25 AVINYÓ Antoni Pont, s/n Tel. 838.72.78 CALDERS Crta. de Manresa Km 18,4	
REPIOL		Campsa

BIBLIOTECA DE MOIÀ

En aquesta ocasió, des de la Biblioteca de Moià us fem un resum de les activitats que hem tingut i us convidem a participar en les pròximes.

Del 3 de juny al 3 de juliol hem tingut una exposició-homenatge a l'escriptor Josep Vallverdú amb motiu dels quaranta anys del seu personatge Rovelló, del qual ha fet un munt de contes. Aquesta exposició és produïda per la Biblioteca Casino-Manresa.

El dijous dia 11 de juny a les sis de la tarda vam tenir una sessió de música i contes amb Núria Cruz, que ens va teatralitzar *Els músics de Bremen*.

El dimecres dia 17 de juny vam fer una tarda de tallers molt especial, amb un taller de xapes a base de personatges de contes. El taller era per a nens i nenes a partir de cinc anys.

El dimecres dia 1 de juliol vam tenir la darrera tertúlia del Club de Lectura, sobre

la novel·la *Desfent el nus del mocador surt un ocell*, amb el seu autor, Ramon Erra, acte fet en col·laboració amb la Institució de les Lletres Catalanes.

I com que comença el bon temps per a anar de viatge, us hem preparat una «viatgeteca»: un apartat amb totes les guies de viatge, excursions, rutes... i alhora hem iniciat unes tertúlies sobre maneres de viatjar alternatives. Tot això ho hem programat per als dijous del mes de juliol, a les vuit del vespre. Entre els participants sortejarem un bitllet d'Inter-rail doble. Heus ací el detall d'aquesta viatgeteca: dia 2, «Mongòlia, Xina, Índia i Tibet en bicicleta», a càrrec d'Imma Molist; dia 9, «Tertúlia viatgera, travessant Austràlia», a càrrec de Jordi Camprubí; dia 16, «Tertúlia viatgera, la volta al Mediterrani», a càrrec d'Oscar i Rut; dia 23, «Tertúlia viatgera, travessant Sud-amèrica», a càrrec de Miki Navarro.

La sessió de Núria Cruz (11 juny)

BASSES I BASSIOLS

Quan surto a caminar pels afores del meu poble o per la comarca del Moianès i passo pel costat d'una bassa, sempre m'agrada de pararm'hi una estona i mirar-me-la, perquè em recorda la que teníem a casa. Era una bassa gran, de vegades plena d'aigua i altres vegades ben buida o plena de fang. De tant en tant s'havia de netejar perquè l'aigua fos ben neta i uns homes amb unes katusques fins al genoll i una pala anaven traient el fang i el deixaven a les vores. Ara, quan ho recordo, penso que era una feina molt dura, però per a mi veure allò era tot un espectacle. Em passava estones, de cap a la finestra, mirant com la netejaven.

Un cop ben neta, ben plena i amb l'aigua ben clara, semblava com una piscina, on fins i tot et podies banyar. Hi havia peixos i a les bandes de la bassa hi creixien violes i altres flors. Era un lloc molt bonic, on anàvem amb la família a tirar-nos fotografies. A la nit hi feien estada les típiques granotes, i escoltar el seu raucar des de la meua habitació era molt divertit; m'ajudava a agafar el son.

Pels voltants del Moianès encara se'n conserven algunes, de basses, com ara la de Coromines, la de Castellnou, la de

Cal Gira, la del Prat (a prop de la font), la de la Torre de Casanova, la de la Franquesa, la de la Talaia, la del Molí Nou amb la seva típica resclosa, la del Riu, Bassa Codina, la de la Caseta d'en Fermí, la de la Torreta, ben a prop de la casa, la de les Cases de Ferrerons, força a prop de la costa del Girony, on oneja la senyera, etc., etc. N'hi ha de plenes i n'hi ha de buides. Antigament, en cap casa de pagès no hi podia faltar la típica bassa. Baixant pel camí de terra cap a Castellnou, també es troba un bassiol; sempre m'hi paro i me'l miro; allà hi ha de tot: fenals, joncs, llot, molsa, però el que em fa més gràcia és tota mena de bestioles que corren per dintre l'aigua.

A la comarca del Moianès, una bassa molt bonica és la de la Crossa de l'Estany. Està envoltada d'uns pollancres molt alts; sempre l'he vista plena. Quan te la mires de dalt el puig de la Caritat, sembla ben bé de pessebre. Només hi faltarien unes; quantes oques per a acabar de fer més bonic.

A prop de les basses sempre acostuma a haver-hi camins planers, ombres i espais per a seure una estona, mantenir una conversa tranquil·la o llegir alguna cosa.

D. FONTS

LAMINES IMPERMEABILITZANTS
PREPARATS ASFÀLTICS
MASTICS I PERFILS PER A JUNTS
AÏLLADORS TÈRMICS I ACÚSTICS

ADITIU PER A MORTERS I FORMIGONS
PINTURES PER A LA CONSTRUCCIÓ
PRODUCTES ANTICORROSIUS

ASFALTEX
Prestigi en Impermeabilització

Ctra. Molins de Rei a Rubí, km. 7,3 VALLDORÈIX (Barcelona) ☎ 936 747 112 · Fax 935 894 393 E-mail: asfaltex@adv.es http://www.asfaltex.com

LA VEU DE L'AIGUA

Tinc sis dies per a lliurar l'article, només sis, i un munt de coses per explicar. He d'ordenar les idees. Un treball de recerca de batxillerat, d'en Jan de ca la Mercè, serà el digne punt d'arrencada. Fa quatre anys, en Jan no era un noi com els altres; es veia més entenimentat, precoç. Abans d'arribar a disset anys, els de «La Veu de Tots» ja li havien publicat alguna entrevista. Capaç d'extreure de dins el pap de l'avi de Puigcendrós unes quantes paraules gruixudes, acusatòries, referents a un individu que, durant la postguerra, va arribar a regidor i president de la *Sección Local de la Falange* després d'haver escampat el terror per una comarca veïna, set o vuit anys abans, sota les sigles de la FAI. Déu n'hi dó!

Al poble, si convé, les brames corren com el foc; però, de tant en tant, el silenci i l'amnèsia ho devoren tot. Prometien noves sorpreses, les primeres passes d'aquest xicot... Pratdesaba, Jan Pratdesaba, de ca la Mercè. Fill únic. I, aïllat, la primera vegada que un professor de l'institut em va parlar del tema del treball de recerca d'en Jan, una barreja d'emocions va impedir que escoltés amb claredat la seva explicació. «Com pot ser que aquest marrec s'atreveixi a...?»

En el fons, ara ho sé, la mare de la meua reacció era la covardia. La covardia d'haver endarrerit *sine die* la investigació periodística sobre els pous i la font de les Feixes que els de «La Veu de Tots» m'havien demanat. Llavors vaig respondre que «ja ho veuríem...», que «damunt la taula hi tenia un munt de feines que...». Però, després d'enllestir aquests treballs, en vaig endegar d'altres... i aviat vaig oblidar-me dels pous i la font. Prou sabia que, tot i treballar i viure de dilluns a divendres a setanta quilòmetres del poble, els dits venjatiu eren capaços d'ocasionar-me més d'un

maldecap. Per por, doncs, ho mantenia al marge de la memòria.

Fins que em van parlar del treball de recerca del noi de ca la Mercè. «Hi descriu molt bé el poble. L'ordre antic de les coses, de la vida. L'església de Sant Sebastià, amb una setantena llarga de cases al voltant. El pastor i el ramat que jau, segons les memorables paraules de mossèn Guitart, les que va citar el senyor Soleràs quan...»

El senyor Soleràs, l'erudit local, amb aquells aires tan elegants de patrici, s'ha mostrat mesell durant tot aquest temps. Pitjor que jo. La notícia del treball d'en Jan també li haurà produït cremors d'estómac? No ho crec. Ell, des del pedestal, l'haurà considerat un treball de noiet de poble, i santes pasqües! El mateix que pontificava a propòsit dels primers textos que em van publicar, abans que entrés a la facultat de Ciències de la Informació, molt abans de baixar a la capital a oferir els meus serveis com a periodista, abans de... Però ara és ara. I el noi de ca la Mercè es mereix el reconeixement de qualsevol veí amb dos ulls de front i sensibilitat. Sí, hi descriu molt bé el poble, l'ordre antic de la vida, les cases terroses, apinyades, i els horts. L'ordre antic que bevia l'aigua dels pous i la font de les Feixes. Les persones, el bestiar i la vianda.

Quan vaig refer-me de les emocions que m'entelaven l'enteniment, quan vaig ser capaç de demanar una còpia del treball de recerca, quan vaig començar a passejar-me per les línies modelades per en Jan, els ulls de dins van viatjar-me lluny, molt lluny. Al temps dels avis, quan les deus de les Feixes mai no s'assecaven. Encara que la pluja passés de llarg, i l'eixut impedís l'esveltesa dels blats i els ordís dels contraforts de la plana, mai no s'assecaven. Sempre hi havia aigua per a abeurar les vaques,

per a regar les mongeteres. (Només els de la Torre i els masovers del Bac en tenien, de vaques.) Després em van viatjar al temps dels pares, els ulls de dins, quan les ferides de la guerra no havien tingut temps de cicatritzar, i el nou ordre era imposat *manu militari*. Amb nous manaires, com el milicià reconvertit en falangista, que se servien de la mesquinesa repugnant d'uns quants sequaços. I del silenci. O sigui, de les paraules que a tots (als pares i als qui vindríem) ens havien estat robades.

La fàbrica De Reguer es va alçar llavors, en els anys quaranta. La fesomia del poble es trasmudava. El pastor, el ramat de cases, la fàbrica i els quatre horts mal comptats que els De Reguer encara no havien pogut comprar: heus ací la nova descripció. Els masovers del Bac van vendre's les vaques. Encara menaven les terres del mas, per bé que abans de les set del matí, a toc de sirena, cada dia pares i fills entraven a la fàbrica. Com molts d'altres, del poble i de fora. L'any que vaig néixer, un De Reguer, «el més enllustrat de tots», va esdevenir alcalde.

En Jan no ha passat per alt que el gust de l'aigua estava canviant. I molt! Aquella aigua tan bona dels avis, que tots els pobles veïns envejaven, s'havia tornat vulgar, o pitjor que vulgar, amb un gust que alguns relacionaven amb el lleixiu i d'altres, els més entesos, amb el clor. «Gust de pixats de burra!», segons la tercera versió, la més popular i anònima de totes. L'alcalde De Reguer va aprofitar el programa de festa major, que entrava a totes les llars, per a explicar, en un castellà acadèmic, corregit i millorat per Don Martínez de Colsada, «maestro nacional», que, com que els hàbits dels pagesos havien canviat, com que s'havien acostumat a abocar adobs artificials als camps, en comptes dels fems de tota la vida, que..., per tot això, l'aigua estava contaminada. I que, és clar, l'excel·lentíssim ajuntament hi havia hagut d'in-

tervenir, per evitar problemes greus que tothom hauria lamentat, barrejant-hi rajolins (controlats per no sé quina empresa química) de clor. «Val més que pateixi el paladar que no pas els òrgans vitals», segons el regidor de Sanitat d'aleshores.

Però els anònims partidaris de la tercera versió, com que no podien abatre el poder, optaven per riure-se'n. La brama que l'alcalde anava «a la boca del pou gros a orinar» va aconseguir un èxit fàcil. Les versions més desenvolupades asseguraven que, atès que el fetge i els ronyons de la primera dama no filtraven ni la meitat de l'alcohol que diàriament engolia, el contingut etílic «d'aquelles pixarades eliminava, amb més garanties que el clor, tots els microbis de les deus i la mare que els va parir».

Quan el farmacèutic, de qui algú coneixia els vincles amb un cert dirigent clandestí del PSUC, va reforçar amb un parell d'arguments científics la tercera versió, durant la sobretaula d'un àpat familiar i en presència d'un cunyat funcionari, l'ajuntament va multar-los, a ell i a vint persones més, per «mofas contra la dignidad de la autoridad, desacato, desorden publico...», i va amenaçar amb detencions, engarjolaments i processos sumariíssims els suposats instigadors d'aquella mena de rebel·lió (tots ells, clients habituals del cafè de la Cantonada). Es diu que el senyor Soleràs es fregava les mans i es retocava el bigoti mentre afirmava que, «per fi, es posaria ordre i es faria justícia». Aquestes paraules van ser repetides uns quants dissabtes en el transcurs de la tertúlia que mantenia amb Don Martínez de Colsada, un De Reguer i tres senyoretes de companyia (cap dissabte no eren les mateixes), en un saló del Casino dels industrials de la ciutat veïna.

Ja que, al poble, les versions enfrontades eren la del clor i la de la primera dama, fins anys després ningú no va referir-se al contacte de l'aigua amb uns abocaments «de color fosc i d'olor, millor dit, pudor semblant a l'aiguarràs», segons

un parell de testimoniatges recollits per en Jan, procedents de la fàbrica.

El primer consistori democràtic (això sí, sense fer gaire soroll) va aconseguir que els De Reguer portessin les restes dels processos de fabricació, també les líquides, uns quants quilòmetres enllà, a l'abocador de Miranda. Fins que al poble no va arribar un metge jove, i historiador de caps de setmana, només l'argument de la fatalitat servia per a explicar que tantes persones «agafessin un mal lleig» que, després de setmanes llargues, eternes, de patiment, les conduïa irremissiblement al Clos de l'Obaga, o sigui al cementiri.

El metge jove es va entretenir a anotar en una llibreteta, ara desapareguda, les paraules d'uns quants veïns del poble que no entenien gaire bé «per què coi aquell foraster, però doctor!, xafardejava amb tant d'interès» a propòsit d'algun familiar que havia mort feia vint o potser trenta anys. Segons un altre testimoni que s'esmenta en el treball d'en Jan, però amb el nom i el primer cognom reduïts a inicials, el metge jove estava preparant un informe, un article, en el qual, de manera encara hipotètica, relacionava l'increment de càncers de l'aparell digestiu durant els anys seixanta i setanta amb els abocaments de la fàbrica, quan sorprenentment va ser traslladat a un consultori d'un indret llunyà.

En Jan també explica que, en els vuitanta, després de dècades de creixement urbanístic forassenyat, quan la metàfora del pastor i el ramat se n'havia anat en doina, els pous i la font de les Feixes (que ja no havien pogut recuperar el gust, definitivament llegendari, de l'època dels avis) es van assecar. Tot i que l'aigua d'aixeta venia del Ter, els quatre horts que encara es mantenien actius, irreductibles, van haver de ser venuts. A contràcor. La fàbrica havia guanyat la batalla. Ja res ni ningú no li impedia d'organitzar tota la geografia urbana al seu entorn, segons els seus interessos. El nou pastor

del ramat! El vencedor de la batalla de l'aigua!

Però hi ha hagut més interrupcions del silenci. Interrupcions «de la construcció d'un poble pròsper i modern, amb germanor i unitat», dels abarrocats discursos del senyor Soleràs. El cap de l'oposició municipal va començar a recollir dades sobre l'ús de l'aigua. En un ple extraordinari va afirmar que els aquífers no s'havien assecat, que ara l'aigua anava a parar a la fàbrica, que en tenia proves. Déu n'hi dó el rebombori que es va produir!

A les eleccions municipals del noranta-cinc, després d'una misteriosa renúncia de darrera hora, només hi va concórrer una llista de noms. Arran d'això, als regidors que, des de la segona legislatura democràtica, els tocava de seure a les cadires de l'oposició, se'ls va presentar la magnífica oportunitat històrica, l'enorme responsabilitat d'haver de governar el poble, però vigilats de prop per un De Llobet i De Reguer, advocat i economista, «el més format de tots els de la nova generació», que ningú no entenia com havia aconseguit d'apropiar-se del cinquè lloc d'aquella llista d'antics comunistes. Algun dels fidels de la tertúlia del cafè de la Cantonada va exposar, mentre feia glopets de conyac per aclarir la gola, que als De Reguer els resultava «més fàcil i rendible controlar una candidatura aliena, encara que lluis la paraula Progrés al bell mig del nom, que reiniciar-ne una de pròpia amb una colla d'ineptes recon-sagrats». Va arrossegar els aplaudiments de la meitat de la concurrència.

Mesos més tard, l'antic cap de l'oposició, ara digníssim alcalde, amb tants afers que li cremaven als dits i tants problemes que li bullien al cervell, va oblidar-se per complet de l'aigua de les deus de les Feixes, de l'ús que se'n feia, de qui l'aprofitava; de com la batalla de l'aigua havia esdevingut instrument per a canviar el domini, la fesomia i la vida del poble. Llavors va ser el torn de «La Veu de Tots». Un parell de redactors van voler

recuperar el fil de les, diguem, investigacions. Només van conversar amb dues dones que..., i amb mi, demanant-me col·laboració. De seguida van rebre amenaces telefòniques acompanyades de calúmnies que circulaven a gran velocitat pels carrers. En un tres i no res, tothom explicava, de l'un, que havia mantingut un afer extramatrimonial amb una companya de l'equip de redacció, i de l'altre, que havia intervingut en una estafa immobiliària de grans dimensions, que fins i tot alguna televisió (però ningú no sap quina) se n'havia fet ressò. Fals! Les úniques veritats són que la dona del primer, greument afectada per la remor del rumor, encara no s'ha recuperat de la depressió sobrevinguda, i que el segon es va haver de traslladar a vint-i-cinc quilòmetres d'on sóc ara amb l'esperança de trobar un local per a obrir una impremta i un pis per a refer, sense ensurts, la vida.

La penúltima interrupció, la d'en Jan. De fet, aquí hi va haver un error de càlcul: els caps pensants no creien que el treball acadèmic del noi de ca la Mercè resultés tan molest com un informe de metge o unes declaracions de regidor o quatre pàgines de «La Veu de Tots». Però, quan es va saber que el treball de recerca sobre l'aigua del poble havia estat premiat per la Universitat Autònoma, la qual es comprometia a publicar-lo en forma de llibre, els caps pensants van manar als seus sicaris que, degudament encaputxats, apallissessin «aquell nano del dimo-

ni» i li diguessin, ben dit, «que deixés de tocar els collons als benefactors del poble». La telefonada d'algú que volia parlar una estona de les deus de les Feixes va fer que en Jan, desprevingut i sol, anés al bosquet de la Coma quan ja fosquejava. Tres hores més tard, preocupat per la tardança del noi, el seu pare va baixar amb una llanterna cap a la Coma i el va trobar, en un clap d'herba de dins la roureda, mig inconscient, convertit en un sant llàtzer. «Què t'han fet, fill meu, aquesta colla de malparits?»

Sis dies només, però tindran article. I tant, que el tindran! De sis vegades sis pàgines, si convingués! Ja que sortirà en un diari de la capital, aquí ningú no en sap ni en sabrà res fins que... Això és el que vull creure. L'article de l'aigua que havia abeurat el poble des de temps immemorials, que els darrers anys ha abeurat la fàbrica De Reguer (quan abans aquesta l'havia empastifada, contaminada, maltractada). L'article que... Se'l mereixen... en Jan i els de «La Veu de Tots» i el metge jove. I els caminants que, al pic de l'estiu, voldrien calmar la set a la font. I, sobretot, el poble..., que mai no ha de perdre la memòria. Explicar la veritat és un acte de justícia. Cal que se senti ben nítida la veu de l'aigua!

Amadeu LLEOPART I COSTA (Tona)
(prosa premiada en el certamen literari de la Festa de l'Arbre Fruiter 2008, categoria d'adults)

CLINICA DENTAL

Dr. Marc Pujol Comajoan

ODONTOLOGIA GENERAL-URGÈNCIES
ORTODÒNCIA-IMPLANTS

Plaça Major, 10, 3r. 2a.

Tel. 93 830 06 98

08180 MOIÀ

Encara no tens el **carnet** de la biblioteca?

Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona

185 biblioteques a 121 municipis i 9 bibliobusos a 100 municipis

Podràs consultar i emportar-te en préstec tota mena de documents, fer ús de bases de dades, accedir gratuïtament a Internet, utilitzar les zones wi-fi, apuntar-te a activitats i obtenir descomptes en entrades a museus, teatres i cinemes i en la compra de llibres i discos.

Més informació:

www.diba.cat/biblioteques

**Diputació
Barcelona**

Àrea de Cultura

Xarxa de Biblioteques Municipals

TERESA TERRICABRAS, MESTRA I EX-REGIDORA

Teresa Terricabras i Vilar és filla de Torelló; va néixer al carrer de Sant Miquel, un dels principals de la població. Però l'any 1979 ve a viure a Moià, on ha treballat de mestra a l'Escola Pia.

—Quan vas entrar a l'ajuntament?

—*La segona vegada que en Josep Montràs va ser elegit alcalde.*

—A quina regidoria?

—*A la de Sanitat, però al cap de poc ja vaig passar a Cultura. I van ser, en total, vint anys. També havia portat Turisme i Comerç. I Governació.*

—Vint anys, Déu-n'hi dó! Com podies combinar la feina de mestra amb una dedicació tan intensa i continuada a l'ajuntament?

—*Anava fent una cosa darrere l'altra. I si en quedava alguna per fer, normalment era planxar... doncs quedava! Organitzant-te, tot es va fent.*

—A l'escola, darrerament és a l'Escola Pia de Caldes, on treballes.

—*Sempre dic que, treballant a Caldes, entre dia i nit disposava de vint-i-tres hores pera mi, perquè una hora (mitja de baixar i mitja de pujar) se me l'enduïa la carretera.*

—T ho vas passar bé fent de regidora?

—*Hi va haver moments de tot: de bons i de no tan bons. Aquí parlaré dels bons moments que vaig viure (dels altres n'hi va haver molts, en l'última legislatura); m'estimo més no referir-m'hi.*

Aquesta entrevista la podríem dividir en tres grans blocs: per un costat, tractar del Toll, el museu, Can Carner, la biblioteca...; per l'altra, seguir el calendari festiu de Moià; el tercer ens recordarà les altres regidories.

—Parlem de tot allò que vas impulsar des de l'ajuntament de Moià. Per exemple, del Mercat de la Prehistòria.

—*Mira, ara que ho recordo, quan vam inaugurar la primera sala del museu, a Can Casanova, que només hi havia els fòssils, doncs se'ns va acudir de fer uns tallers, i recordo que, a més a més, va ploure, i tot plegat vam picar pedra a l'entrada de Can Casanova. I vam pensar que l'any a sobre, al voltant de la plaça, podríem fer aquest mercat. I quan van venir les obres d'arranjament de la plaça, vam decidir d'anar-lo a fer al parc.*

—i, Es fa sempre en una data determinada, aquest mercat?

—*Sí, es fa un cap de setmana proper al 17 de maig, que és el Dia Internacional dels Museus. I tota la setmana anterior al dia del Mercat de la Prehistòria hi ha tallers a les Coves del Toll, i les escoles hi van: és el Mercat Escolar de la Prehistòria.*

L'entrevistada aplaudint la soprano Victòria dels Àngels

—Ara que dius del Toll, veig que actualment les coves es promouen molt; abans estaven com amagades, no se'n feia gaire propaganda.

—Hi havia la por que ho fessin malbé. Ara hi ha una bona infraestructura. Hem d'agrair l'esforç dels pioners del Toll i dels qui ho van conservar. Quan es va veure que la cultura i el turisme, per dir-ho així, no estaven renyits, va semblar de dedicar-hi esforços i diners. La nostra fita era arribar a vint mil visitants per any; i ara fa un parell de mesos em van dir que ja s'hi ha arribat.

—És molt, i tant! I hi ha un itinerari com un jardí botànic, i unes cabanes...

—L'Enric Oliveras hi ha posat molta il·lusió, hi ha fet una gran feina. Hi ha un bon projecte, per al Toll; cal continuar-lo.

Teresa Terricabras, durant la seva llarga estada a l'ajuntament, va entrar en relació amb moltes persones, va donar continuïtat a moltes tradicions i va estrenar moltes iniciatives.

—I del Toll ja podríem saltar cap als museus.

—En el moment d'entrar jo a l'ajuntament, Can Casanova estava tancat: havien hagut de treure tot el que era l'antic museu per a reformar la casa. Un quant temps, només rebíem negatives des de Barcelona. Recordo que, al final, vam anar directament a en Jordi Pujol. I ell va cridar els responsables i els va dir que calia tirar endavant amb la rehabilitació. I es van fer les obres. I el museu es va anar obrint de mica en mica: primer, la planta baixa, o sigui Tarxiu; la sala d'exposicions i, després, ja vam pujar al segon pis per a la prehistòria.

—Finalment, la sala principal, oi?, dedicada al conseller en cap.

—També es va encallar uns quants anys. Aquests últims anys el Museu d'Història de Catalunya ens acull com una de les seves seus; llavors el Museu d'Història era dirigit per l'historiador Jaume Sobrequés. Ell s'ho va agafar com un dels objectius a aconseguir: deia que no podia ser que la casa de Casanova no

estigués ben arreglada. La museografització de las sales nobles es va poder inaugurar dins un congrés d'historiadors de principis del segle XVIII. Jo diria que la presentació és bonica, és pedagògica, s'entén; perquè a vegades vas a museus que has de passar de llarg... Tot el projecte es va fer aquí a Moia: ens van acceptar molt les idees que van néixer del nostre museu.

—El tema museu, t'agradava?

—Mira: el treball entorn de la prehistòria em va entusiasmar. Hi veia un tema de futur, un gran atractiu per als moianesos i per a la gent que venia al poble. Obrint les coves al turisme, podíem potenciar la recerca. També podíem crear riquesa. Vam formar un bon equip de gent treballant al museu i al Toll, gent preparada, amb il·lusió.

—Es van fent excavacions al Toll?

—Sí, cada any. S'està excavant al Toll i també a les Toixoneres. Surt molt material. Tant de bo que trobessin l'home de Neandertal. L'estem buscant. Aquesta és la gran il·lusió.

—Escolta: ara podríem parlar dels tres pobles amics.

—Arran de la prehistòria va sorgir la possibilitat d'unir-nos amb municipis de dos països europeus: Talteüll i Mauer. En principi era per veure si podíem aconseguir subvencions conjuntes de la Unió Europea. Els de Talteüll ens van presentar els de Mauer, que ja estaven agermanats. S'han fet diverses trobades: hem anat a Talteüll, a Mauer... Amb Mauer ha nascut una gran amistat; en l'última visita que hi vam fer abans d'acabar la meua última legislatura, l'alcalde de Mauer va dir-nos que valia la pena tirar endavant l'agermanament.

—Alguna cosa més de prehistòria? O tornem ja a la història?

—Encara una cosa: vam celebrar els cinquanta anys de la descoberta de les coves del Toll i ho vam aprofitar per a homenatjar la feina dels descobridors i el mecenatge del Sr. Sebastià Oller. I encara

una altra cosa: un projecte que hi ha, o que hi havia quan vaig deixar la regidoria de Cultura, era dur el museu de la prehistòria a la part que l'ajuntament va comprar de Cal Comadran, la part que no s'ha edificat, la de la xemeneia, diguem. Permetria de tenir un museu europeu que aportés molts visitants a Moia. Cal buscar ajudes a Europa.

—Com va néixer la Festa Barroca?

—Per un paral·lelisme amb el Mercat de la Prehistòria. Es va dir: i si féssim una festa dedicada a Rafel Casanova? Es vol reproduir l'ambient del segle XVIII. La base principal de la festa no són les parades, sinó l'escenificació.

—I la biblioteca? Parlem de la biblioteca.

—La biblioteca s'ha fet en dues fases: primer la planta de baix, després la de dalt. Jo diria que és una gran obra. Hi va moltíssima gent. La gent que hi treballa s'ho estima i té moltes idees. Ara resulta que els usuaris de les biblioteques creixen a tot arreu; aquí a Moia no ha parat de créixer des de la inauguració. Un lloc molt interessant.

—Com va néixer Can Carner?

—Vam començar anant a buscar alguna ajuda per afer aquell raconet a mà esquerra del Casal. Amb les primeres ajudes es va arranjar un lloc per als Geganers. Vam rebre després subvencions d'Europa i es va poder arreglar tota la casa. L'obra es va impulsar des de diverses regidories de l'ajuntament (Obres, Cultura...). Recordo que, abans de començar a fer res, ens vam anar a mirar un «hotel d'entitats», en deien així. Era el que volíem: que cada entitat que ho volgués hi pogués ser. Despatxos pera cada entitat i sales a compartir. També s'hi ha pogut encabir el Consorci del Moianès.

—Com a regidora de Cultura, anaves també a les reunions del Consorci?

—Sí.

—Ha estat una gran eina.

—Ha fet que els pobles de la comarca confiessin en el Moianès, o sigui que fos-

sin conscients que, anant junts, podíem aconseguir més coses. Han fet una bona feina. Ara els pobles hi creuen.

—Encara que, en referèndum, Oló va votar que no hi volia ser.

—Sí, però em pensaria que ara la cosa ha canviat. Estiguem-ne contents.

—A Can Carner també hi ha la ràdio.

—Va fent. Va fent onades.

—Mai tan ben dit: les ones de la ràdio!

—Passa per moments d'engrescament i, seguidament, per moments més fluïxos, però va fent.

—I la televisió?

—Era molt car. Ja havíem posat l'antena al Salgot, i havíem emès i tot. Això sí, dintre Can Carner hi ha lloc per si un dia s'hi volgués instal·lar. Per Can Carner hi passa molta gent, en cursos, conferències... El Consorci hi dona molta vida.

Museu, la biblioteca, Can Carner...

—/ encara hi afegiria l'auditori de Sant Josep.

—Està bé.

—És un espai on es fan també moltes conferències, presentacions de llibres, petits concerts...

—I el Casal?

—Em sap greu que no s'arribés a cap acord per a tirar-lo endavant. El projecte era molt ambiciós, valia la pena; ara la crisi també ho ha espatllat.

—Com està el tema de la Fundació Moià Baus-Toll?

—Em sembla que una mica encallat.

Com dèiem, per a parlar del que s'ha fet i es fa des de la regidoria de Cultura de l'ajuntament, podríem anar seguint, alt per alt, el calendari festiu moianès: els Reis, Sant Sebastià i Sant Antoni, Carnestoltes, Sant Jordi, Sant Joan, Festival Vinas, Festa Major, Festa de l'Arbre, Onze de Setembre, Fira, Festa del Moianès o, ara, Turisme i Lleure, Castanyada i Nadal.

—Des de Cultura, jo no em cuidava pas de tot; hi havia regidor de Festes.

—D'acord. Els Reis.

—Recordo que, en un moment determinat, no hi havia «carrossaires», o sigui gent per a fer les carrosses. I va sortir un bon grup: durant vint anys s'han passat un mes, els vespres, fent carrosses.. I amb bona cara, amb somriures; la veritat és que hi havia moltes idees i molta estimació pels petits i molt saber fer.. Haig de dir una cosa: treballant amb les entitats de Moià m'ho vaig passar molt bé.

—Sant Sebastià i Sant Antoni.

—Els garrofins eren poquets, després només eren nenes, llavors ja s'hi van tornar a afegir nens... I els teiers i... Recordo un any que anàvem de casa en casa buscant dansaires, per poder mantenir els balls tradicionals. Però van anar creixent, perquè s'hi va afegir el ball dels Veguers. Gent amb molta estimació han tirat les danses endavant; és d'agrair.

—Carnestoltes.

—No va costar gaire d'organitzar-lo; es va iniciar amb una colla amb molta empena, amb l'ajuda de la Comissió de Festa Major. I hi participa, any rere any, moltíssima gent.

—Sant Jordi.

—A més de les parades de llibres i roses, és la festa dels escoltes.

—Sant Joan.

—Les fogueres. Vam començar a la plaça del Moianès, després es traslladà la foguera principal a la plaça Major; i, quan es va haver arranjat la plaça, va ser difícil de trobar un altre lloc on es pogués fer foc.

—On es fa, ara?

—Aquests dos anys últims, que jo ja no he estat a l'ajuntament, s'ha fet la festa dalt a la costa de la Creu i aquí al passeig dels Cirerers. Les fogueres s'estan perdent. Sap greu, és la festa dels Països Catalans!

—Festival Vinas.

—Quan vaig començar a involucrar-m'hi, ja funcionava, és clar. El vam

engrandir: vam arribar a fer set concerts cada any. Recordo que la Victòria dels Àngels, la penúltima vegada que hi va actuar, va dir: «Vindré mentre els àngels m'ho permetin.» L'any següent ja estava molt amoïnada, que se li havia mort un fill, després ja va estar malalta ella... En un altre ordre de coses haig de dir que vam estar molt de sort de trobar una persona que tenia molt bona relació amb els grups musicals i ens proporcionava concerts dels que anaven a Torroella de Montgrí, a Llívia, per exemple, algun dia que els quedava lliure i a un preu prou rebaixat. Un bon grup de gent treballant fort. Quines cues es formaven! La Polifònica de Puig-reig, Lluís Llach, l'Orquestra de Flandes, la del Vallès, la de Praga, el Gospel americà... molts, molts grups musicals amb la Victòria dels Àngels com a ànima del festival durant molts anys. No podem oblidar que actuava desinteressadament a favor del taller del Avets. Quina bona col·laboració amb la parròquia es va establir! Prou va ser un puntal del Festival Vinas. Lligat amb el tenor Vinas i amb el festival, des de l'ajuntament de Moià es patrocina una petita beca per a un cantant dels Països Catalans. També la creació de Joventuts Musicals de Moià: quants bons concerts han aportat a la vila!

— Festa Major.

— Uns anys vaig estar a la comissió de la Festa Major. Dic sempre que les meves festes majors són el rock català: Sau, Sopa de Cabra, Els Pets... L'any que van venir els Sopa de Cabra hi havia més de dues mil persones a l'envelat, ens van prohibir de vendre ni una entrada més pel perill que representava, i el poble era ple de cotxes que arribaven i que tocaven els clàxons pels carrers. No sé si jo m'hi haguera ficat gaire en el rock català, però m'hi vaig trobar i em va agradar.

— Festa de l'Arbre.

— Hem passat dels cent anys d'existència. Tothom la critica, tothom la capgiraria...

—... però ningú no sap ben bé com.

— Sí. Si ens mirem la llista dels presidents de la festa, han passat per Moià destacades figures del nostre país. A la Festa de l'Arbre se li han d'anar fent petits retocs, però mantenir-la. Ara els nens també poden tenir cura dels arbres, durant molts anys sols les nenes. Tinc molt bon record dels dos anys del centenari, perquè hi va col·laborar moltíssima gent; va ser emocionant assistir als assaigs, tan creatius, i poder veure el resultat final d'una escena de la tetralogia de Wagner dirigida per Carles Padrís de la Fura dels Baus (enhorabona pel vostre èxit a València!). I ens n'han quedat coses: la plaça del Centenari, amb els arbres de cada entitat, la història d'en Jaume Clara, l'àlbum de cromos dibuixats per en Picanyol, la sardana del Centenari...

— Onze de Setembre.

— Un bon record: quan va presidir la Festa de l'Arbre Fruiter l'alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, vam aconseguir canviar la placa que hi havia al peu del monument a Rafel Casanova a la ronda de Sant Pere de Barcelona: no parlava de Moià com a vila natal del Conseller. Va ser una bona experiència, vam treballar amb els ajuntaments de Barcelona i Sant Boi de Llobregat, es van editar dos llibres sobre Rafel Casanova... Es va inaugurar la nova escultura de Rafel Casanova a Moià, obra del moianès Josep M. Molist. No és de l'Onze de Setembre, però fa de bon recordar l'homenatge a Tot el Bruixot amb la seva escultura al parc ara que celebra els quaranta anys: l'enhorabona, Picanyol. I el bou del Quirze com a homenatge a l'agricultura a la placeta del Remei. Entorn de l'Onze de Setembre hi ha també la Festa de les Puntaires: quants entrepans havíem preparat junts! Vam fer néixer unes bones amistats.

— Fira.

— Molta gent ha treballat a la Fira de Moià. Calia renovació i aquesta era pos-

L'Ajuntament moianès homenatjant Casanova a Barcelona

sible. Em sap greu que s'hagi deixat de fer.

—Festa de Moianès. I ara Turisme i Lleure, des del Consorci.

—Una bona idea. La Festa del Moianès va ser una bona idea de l'anterior regidor de Cultura. Vam continuar fent la ronda dels pobles, escollint un tema per a cada any. A Mojà va ser l'esport. ^Recordeu el partit de futbol entre una selecció del Moianès i els veterans del Barca, amb Kubala al davant? Després, en constituir-se el Consorci, va néixer la Fira de Turisme i Lleure.

—Castanyada.

—Una tradició ben nostra que no es pot perdre; de nou, una gran col·laboració amb les entitats. Potser aquí em deixaries fer un parèntesi per agrair a totes les entitats moianeses, a totes les persones la seva col·laboració. Com feu poble, les entitats! Vaig aprendre molt treballant amb vosaltres.

—Nadal.

—El tió, el carter... i els Reis. Hem retornat al principi.

—Fins aquí hem parlat de Cultura, però també vas ocupar-te d'altres regidories. Parlem-ne breument.

—Sí, a Sanitat vam inaugurar el CAP, que ara ja és petit, vam crear Taula per a nois i nois amb dificultats, vam crear les places d'assistent social, treballadores familiars... Vam col·laborar amb el taller dels Avets (quina bona feina que s'hi fa!). Vam evitar que es perdessin les ambulàncies. Aquest fet va ser molt dur: volien deixar-nos sense ambulàncies! També podríem parlar de Gavernació. Potser el fet pel qual més vam lluitar va ser per tenir policia totes les hores del dia i tots els dies de l'any. Una bona experiència. Dins de Comerç i Turisme, fa de bon recordar el naixement de la Unió de Botiguers, la zona infantil del parc, que en fa de dies! Per acabar, deixa'm recordar el Pep Guardiola recitant un poema de Miquel Martí i Pol el dia del canvi del nom de l'antic carrer Vint-i-nou de Gener (d'origen franquista) pel de Miquel Martí i Pol. «Visc en un poble petit, I en un país petit», deia el poeta. Nosaltres també.

Hem parlat de moltes coses. I encara n'hem deixades moltes al tinter. Vint anys fent feina a l'ajuntament no caben en una entrevista. Segui com sigui, moltíssimes gràcies, Teresa!

Carles RIERA

UN ADEU PROFESSIONAL

Ara la dotze anys, des d'aquesta mateixa revista, vaig tenir l'oportunitat d'estar de nou a l'escenari, amb motiu de la meva incorporació com a director de «la Caixa» a Moià. Ha estat l'etapa més llarga en què he ocupat el càrrec de director d'una oficina i la més intensa en tota mena de vivències.

L'any 1997 vaig trobar el poble que encara recordava de petit quan hi vivia. Un poble on tots ens coneixíem i on la vida quotidiana era d'una normalitat aclaparadora. No vull pas dir amb això que sigui contrari als canvis i a les obertures, que han de ser normals, beneficiosos i enriquidors en tots sentits. Una societat que es tanca està condemnada a l'extinció.

Hi ha tres etapes que hem viscut intensament al llarg d'aquest temps, com són l'any 2000, amb el desenvolupament de la construcció i tot el que això ha comportat: el *boom* i la caiguda de les inversions tecnològiques i de telecomunicacions, les quals semblava que ens havien de donar una vida rica i que mai no s'acabaria. Després, l'arribada intensa de persones de diferents orígens. Per últim, des del 2007, la crisi econòmica que tots d'una manera o altra patim actualment. Són tres etapes que queden especialment gravades en les nostres vides, però que han de servir per a ajudar-nos a créixer i a millorar, per tal d'evitar ensurts en el futur.

Aquest dia a dia m'ha donat l'oportunitat de conèixer moltes persones, amb les quals, a part de la relació estrictament professional, hi ha hagut una empatia que ha fet créixer moltes amistats i a les quals des d'aquí vull donar les meves més sinceres gràcies per tant com m'han ajudat i per haver-me donat la satisfacció de contribuir a dur a terme multitud de projectes i solucionar bastantes situacions personals. Naturalment, també demano disculpes per si, en moments determinats, les coses no han sortit com hauríem desitjat.

Fa quatre dies, la direcció de «la Caixa» m'ha confiat una nova tasca i un repte: anar de director de l'oficina de la veïna població d'Avinyó. Davant el poc temps per a fer el canvi i la impossibilitat d'acomiar-me personalment de tot hom amb qui he mantingut relació al llarg d'aquests anys, com hauria estat el meu desig, aprofito l'avinentsa que m'ofereix LA TOSCA per adir adéu a tots els moianesos i moianeses que han format una part molt important de la meua vida tant personal com professional. De ben segur que el meu successor o successora continuarà amb els millors encerts aquesta tasca de «la Caixa» a Moià, iniciada l'any 1932.

Una abraçada i moltes gràcies!

Carles RIUS I PUIGDOMÈNECH

(2-7-2009)

**CLÍNICA
PODOLÒGICA
MOIÀ**

DP. Carme Mendoza Sacra
Nº Col. Podologia 1.113 / Nº Col. Infermeria 34.996

TRACTAMENTS DE PODOLOGIA I INFERMERIA

Plaça Colom, 4, 2n, 2a
Tel. 93 820 9155 - 08180 MOIÀ

RIUS DE SEQUERA

L'aigua brollava com un riu, alegre, despreocupada, però tristament fosca. La porta del lavabo oferia una sensació de desolació: entre l'aixeta que no parava, les taques de sang i la tinta escorreguda a la samarreta que estava estesa.

Al holl de l'hotel els recepcionistes no feien res més que trucar i córrer amunt i avall, desesperats i molt neguitosos. A la ciutat, en canvi, en ple agost i en aquelles condicions tan caloroses, res no semblava alterat. Tot en calma. Tot en ordre. Feia uns quants dies que el govern havia decretat l'enèsima condició de sequera en el que portaven d'any, i la cosa no podia anar pitjor. Algunes indústries havien anat plegant veles —les mateixes que havien fet impossible, d'altra banda, que es pogués beure la poca aigua que restava a les canonades de la ciutat—, el turisme havia minvat moltíssim i l'èxode era massiu. Cap on anava, però, la gent, si en tot el país la situació s'assemblava molt? Ni ells no ho devien saber. Fugien de la seva pròpia por, de la por que els infonien els seus avantpassats que se'ls apareixien espectrals en nits de vetlla gastant aigua a preu de sorra.

Els comerciants egoistes que encara guardaven reserves les venien al triple

del preu del petroli. Calia fer molts diners. Diners per a ser ric i així poder comprar de tot. D'aigua no els en faltaria pas. Sasha, un antic terratinent, estava estranyament distant al bar, amb els seus amics, enmig d'una ronda de begudes alcohòliques. No semblava gens assedegat, ja. No li faltava beure res per a demostrar que ell, d'aigua, no en necessitava ara per ara. Els altres sufragaven les penes del seus antecessors com bonament podien. Sasha tenia les mans fosques.

Aviat va arribar l'ambulància a l'hotel. El realment important era que res no donés massa fort per a acabar de fer perdre la reputació a aquell hotel que en temps d'abundància havia estat *la crème de la crème*.

De l'aixeta de la banyera en continuava eixint aigua a borbolls, com un riu, alegre, despreocupada, tristament fosca com la sang resseca d'hores d'exposició al sol, sense el més mínim moviment perceptible. El carn havia estat consumat.

Lluís FONT I OLIVÉ (Torrelavit)
(prosa premiada en el certamen literari de la Festa de l'Arbre Fruiter 2008, categoria de joves)

IMPRESSORS

Winihard
Gràfics S.L.

Impressors des de 1902

■ disseny gràfic	■ impresos en general
■ imatge corporativa	■ maquetació llibres, revistes
■ serveis editorials	■ edició de catàlegs

Av. del Prat, 7 • Pol. Ind. • 08180 Moià
Tel. 93 830 09 03 • Fax 93 820 76 01
E-mail. winihard@sefes.es

PENSAMENTS CAÇATS AL VOL

Els veritables savis són els qui estan disposats a aprendre de tothom.

Escolta el que la gent et diu dels altres i sabràs el que pensa i diu de tu.

El secret de l'èxit no és fer el que vulguis, sinó fer el que fas.

La saviesa no es traspassa; s'aprèn.

El savi no diu tot el que sap, i el neci no sap el que diu.

Prega, però no deixis de remar.

Quan parles, cal que estiguis segur que les teves paraules són molt millors que no pas els teus silencis.

La rialla és la distància més curta entre dues persones.

Una rialla cura, i és l'obra social més barata i efectiva del món.

A vegades rentant-nos les mans ens embrutem la consciència.

Sebastià CODINA
(«Vacarisses», febrer 2008)

CAMPANADES

«Happy birthday to you»

Aquells que passem dels setanta anys (i jo el 27 de maig en vaig fer vuitantados), cada dia repassem les esqueles del diari per tal d'estar segur que encara som vius.

El filòsof grec Heràclit, l'any 450 aC, va escriure això: «Tot passa: la natura i les persones.»

El temps és un cavall desbocat del qual no és possible descavalcar. Ens plagui o no, l'existència va a parar en un voraç forat negre que ho sumeix tot: la natura, les persones, els records.

En una novel·la de Joan Goytisolo, un dels personatges no comprèn que vulguem continuar la farsa cantant allò de «Happy birthday to you!» i, bufant, apagar candeles, a vegades un que és més de l'altre món que d'aquest.

Nosaltres venim al món amb la data de caducitat escrita en l'ADN. Jo sento el meu passat com una mutilació.

Tot passa: la natura, les persones, els records.

El teló de boca del nostre escenari està a les mans del tramoista. S'ha acabat la comèdia. Ell mana.

El missatge dels capitells de l'Estany

Quan un entra en la calma serena d'un claustre romànic, com és ara el de Santa Maria de l'Estany, hauria de prendre una actitud semblant a la d'aquella òliba d'ulls rodons oberts que es veu en més d'un capitell d'algun claustre. L'òliba ens vol fer entendre que la vida l'hem de mirar de manera contemplativa.

Davant de cada capitell, un ha de fer-se les següents preguntes: «Què ens vol comunicar l'escultor amb aquella representació en pedra de figures humanes, algunes grotesques i d'estrany animals mitològics amb ales? Quin pensament ens vol transmetre l'escultor?» Cada capitell té ànima, porta un missatge.

La clau per a interpretar els capitells és la clau, que potser hem perdut, de les religions egípcia, babilònica i cristiana. No hi ha dubte que el Pròxim Orient fou la font d'inspiració de molts dels temes del romànic. Molts dels capitells són un enigma difícil de desxifrar. Qui no coneix la religió o no té el sentit religiós de la vida, per savi que sigui, dins un claustre és com un sord dins una sala on es fa un concert.

Aquells homes grotescos d'algun capitell volen dir que l'home que es deixa arrossegar pels vicis s'embruteix, es torna bèstia. Darrere aquella figura humana ridícula se se sent la rialla mofeta de l'escultor que ens vol esperonar cap a la virtut.

Cada capitell, a mi, em fa pensar en aquella poesia de Bécquer, «El arpa», que espera una mà hàbil que la despenyi, li tregui la pols i es posi a tocar-la. Potser per això en un dels capitells de l'Estany hi ha un bou tocant un violí de tres cordes anomenat rabell.

El símbol religiós, avui massa oblidat, és el mitjà millor per a comunicar allò que no podem abastar en conceptes. Avui els predicadors són poc narratius. Ben al revés de Jesús, que posava boniques paràboles, com és ara la del fill pròdig.

Els capitells de l'Estany s'han de seguir, més que com a turistes, com a cristians, caminant en pelegrinatge. Cada

capitell ha de ser mirat des de dins de la fe que tenim al cor, com les figures de les vidrieres de les catedrals, que solament són visibles a la llum del dia, des de dins la nau del temple.

A la galeria nord del claustre estanyenc hi ha un capitell amb el judici d'una ànima. Hi ha l'arcàngel sant Miquel i el diable, que, dissimuladament, amb la mà esquerra, ajudat per un dimoniet amagat a sota, intenta d'inclinar el plat cap al seu cantó. Jo no entenia per què el dimoni gros del capitell té la cara punxada com si hagués passat una verola mal cuidada. Una àvia de la parròquia, de més de vuitanta anys, ara difunta, la Ció de ca l'Errando, em deia que, de petites, quan sortien de doctrina, s'entretenien a pegarlo. El diable no els feia cap gràcia. Les persones cristianes de debò veuen, en cada capitell, un lliçó que potser els savis no saben veure.

Mn. Pere CAMPÀS BONAY

Josep Ma. Ferrer i Serra
Arquitecte

Plaça St. Sebastià, 6, 1r - 7a, 08180 MOIÀ
Tel. 93 820 80 21 Fax: 93 820 76 03
e-mail: arquitectura-ferrer@coac.net

RIU NEGRE

Unamirada viva, d'ulls negres, es reflectia en l'aigua del riu.

Cada vespre, just a entrada de fosc, quan les ombres començaven a convertir-se en misteris i el cel mostrava la catifa d'estrelles que de dia amagava, ell baixava pel marge de la fageda, agafant-se als troncs dels arbres amb tendresa. S'asseia a les pedres de la riba. Tancava els ulls i escoltava la poesia de la nit i la música del riu. Llavors es remullava els peus, deixant que l'aigua l'omplís de vida.

Ara, quan el sol escalfava massa, ningú no trobava recer sota les ombres dels faigs, perquè la bonica fageda s'havia convertit en un gegantí camp de golf, on les úniques ombres eren les dels para-sols que aguantaven noies joves sobre els caps engominats dels jugadors.

No n'hi havien deixat ni un, d'arbre; els havien matat tots. No tenien esculpols! L'home va fer saliva i va escopir dins el forat número 21 com a símbol de protesta. Es posà a plorar. Llàgrimes grosses dibuixaven camins desesperats en el rostre arrugat del vell.

Ara ja només li quedava el riu. Tu no em fallaràs, oi, company? Et juro que, si et toquen, els mato! T'ho juro, amic, t'ho juro!

Crits de ràbia ressonaven dins les orelles dels paletes que acabaven de construir la fàbrica de material esportiu. La veu se li trencava. Decidí callar i parlar amb els ulls. Uns ulls negres plens de llàgrimes i d'odi.

El dia de la inauguració de la fàbrica «Golf's sports» (aquella gent es caracteritzava per tenir molta imaginació) i del camp de golf «La Fageda», era ple a vessar de personalitats i de gent que vivien en grans torres que tenien un

lavabo gairebé més gran que la casa d'en Manel de can Moliner.

L'elegància, el *glamour* i l'olor de colònies de fruites tropicals omplien tots els racons de la festa. Corbates, americanes fetes a mida, sabates de taló alt i prim, vestits de flors, roba de marca i faldilles dissenyades especialment per a aquella ocasió. La gent parlava en veu baixa, com si tota l'estona s'estiguessin dient secrets que només ells podien sentir, o menjaven els canapès que havien servit sobre les llargues taules de fusta, o miraven amb mala cara l'home d'esparde-nyes negres que tenia feina a ensenallar-se els pantalons fins sota les aixelles i es treia un mocador de butxaca que en teoria era blanc. En Manel, després d'haver-se mocat, es plantà davant l'alcalde, desafiant-lo amb la mirada.

— Manel, no em miris d'aquesta manera, que no vaig ser pas jo qui et va matar la dona —va dir en Francesc Vila amb el somriure sorneguer que mai no se li esborrava dels llavis.

— No se us ha acudit cap altre lloc millor per a construir la fàbrica? Era necessari fer-la al costat del riu?

— Manel, si et plau... Està tot controlat. No li passarà res, al riu. D'aquesta aigua en bevem tot el poble; no ens convé pas que estigui contaminada.

El cor li anava a cent.

— Alcalde pesseter de merda, que tant te fot la gent del poble i només mires per la teva butxaca. I a sobre fas broma amb la meva dona, la pobra Maria, que va morir de càncer fa dos anys. Si li passa alguna cosa, al riu, et recomano que portis un ciri a la Moreneta perquè jo no em descontroli i faci una bestiesa. Desgraciat!

En Manel va girar cua sense dir res i se'n va anar cap a casa seva, amb les

mans a les butxaques i l'esquena encorbada.

L'aigua la podien utilitzar per a moltes coses, però la d'aquell riu no es podia fer servir per a regar un camp de golf. No! No em prengueu l'aigua per alimentar l'herba que substitueix la fullaraca de la fageda. L'herba que trepitjaren els *pijos* disposats a parlar de negocis i a avorri-se conjuntament. Preneu-me les terres, robeu-me la casa, però l'aigua no, si us plau! Aquesta aigua, no!

En Manel ja no sentia la música del riu, perquè el soroll horrorós de la fàbrica se la menjava. L'olor de bosc, de terra humida, havia desaparegut. Feia vespres que el pagès no baixava a la riba; ara d'allà en sortia el fum que tapava les estrelles.

Es mirà les mans plenes de durícies per culpa del treball del camp i es va enfil·lar dalt del roure on de petit havia construït una cabana. Abraçat a una branca, pogué veure com una llengua negra tacava i ofegava el seu amic. La llengua de la maleïda fàbrica. El pobre home tremolava i els ulls, de mica en mica, se li anaven tornant grisos.

Feia estrany no veure ningú jugant a la petanca en el sorral de la plaça Major, feia estrany si no se sabia que hi havia reunió als bancs de pedra del bar d'en Mingo. Els jubilats, en aquell moment, es trobaven asseguts, intentant mantenir l'esquena recta i amb els bastons ben ordenats recolzats a la paret. Estaven enfadats amb l'ajuntament i amb l'alcalde dels nassos que només anava al darrere de qui tenia quartos.

—Diuen que se'ls ha foradat un dipòsit... No sé què els ha passat, però la contaminació és important.

—Pinta malament, *Vassunto!* —aquesta era la gran col·laboració d'en Xemenieies, que es tornava a adormir, ja que això de l'aigua ni li anava ni li venia.

—I de l'hereu de can Moliner, què me'n dieu? Primer se li mor la dona, després li

tallen la fageda i ara li contaminen el riu. Pobre Manel, com deu estar!

—Sí, pobre Manel i pobres de nosaltres! Ahir la Marta va regar els geranis amb aigua de l'aixeta i se li han mort tots.

—Doncs a mi em sap molt greu, però hauré d'apujar el preu del pa, perquè l'he de fer amb aigua envasada, i aquesta va molt cara.

—Oh! No fotem, forner, que el pa ens agrada a tots!

—Mira, Quimet, jo estic d'acord amb en Xisco forner. Comprant aigua embotellada per a tot, hi deixarem tots els estalvis.

Mentre la tertúlia prosperava i en Xemenieies tornava a dir: «Pinta malament, *l'assunto!*», en Manel es mirava al mirall. Tenia la cara molt blanca. Era la tercera vegada que vomitava, tot i fer dies que no tastava el menjar. Escopia un líquid espès i verdós. Segurament no n'havien tingut prou, de contaminar el riu, que també l'havien contaminat a ell. No s'havia pogut treure el tremolor del cos i, rere cada batec, li venia una gran por de morir-se. Havia de tancar els ulls i tranquil·litzar-se, perquè a les pupil·les només hi tenia gravada una paraula: venjança.

Un núvol havia tapat el sol i començava a bufar la tramuntana. El riu d'aigua negra corria veloçment. A fora al carrer només se sentien les passes d'un home que es dirigia a l'ajuntament.

Amb un cop de porta es plantà dins del despatx de l'alcalde. En Francesc va fer un bot, espantat, i amb un gest brusc va penjar el telèfon.

—Manel! No t'han ensenyat que abans d'entrar en un lloc es truca a la porta? A més, tinc molta feina!

Els ulls d'en Manel, encara dins el riu, brillaven de ràbia, però no gosaven mirar la cara del desgraciat que tenien al davant. Amb tota la força que pot arribar a tenir l'aigua, va bolcar la taula on hi havia un ordinador nou i molta paperas-

sa. Sense deixar temps de reacció, va agafar una cadira i la va llançar contra el vidre, que s'esmicolà en mil bocins després d'un soroll espantós. Com quan els arbres s'estellaven en rebre el frec mortal de la serra mecànica.

—Surt ara mateix del meu despatx o truco a la policia!

Les últimes paraules van quedar ofegades per culpa d'un cop de puny a l'estómac. L'alcalde, ajagut a terra, amb la camisa amarada de suor i les mans a la panxa, només va ser capaç de dir: «More't, pagès de merda!»

En Manel se'n tornà a casa. Dins els llavis s'entreveia un somriure.

—Eh que *mola*, jugar a golf?

—Sí, és un esport *supertranquil*.

—Ara toca el forat 14.

—Ui! Aquest és fope difícil.

—Què me'n dius, de convertir en un hotel la torreta que tenim a la platja?

—Bé! Podem arribar a obtenir força beneficis.

La pilota va dibuixar una paràbola perfecta, però es desvià una mica a causa del vent i anà a parar sobre el cos d'un home que estava estirat a terra.

En Manel ja no tremolava. Tenia el cos ben rígid. De la boca oberta li sortia un doll de sang negra. Dins els ulls blancs i cristal·lins del pagès hi vivia la tranquil·litat de la nit, amb una música molt bonica, la del seu riu. Per sempre més amic, per sempre més.

Els jugadors de golf se'l miraven amb cara de fàstic.

—Aquesta cosa està morta, oi, mamà?

—Diria que sí. Hauríem de netejar la pilota.

Anna LLEOPART I TIÓ (Tona)
(prosa premiada en el certamen literari de la Festa de l'Arbre Fruiter 2008, categoria d'adolescents)

**LA MUNTANYA
DEL MARBRE S.C.P.**

Taller: Carretera de Vic, núm. 74 - **MOIÀ**
Tel. 93 820 80 96 - Fax 93 839 91 58
Tel. mòbil 608 192 380 - 629 189 292

**MARBRES - PEDRES I GRANITS
SILESTONE I COMPACSTONE**

Demani'ns pressupost!

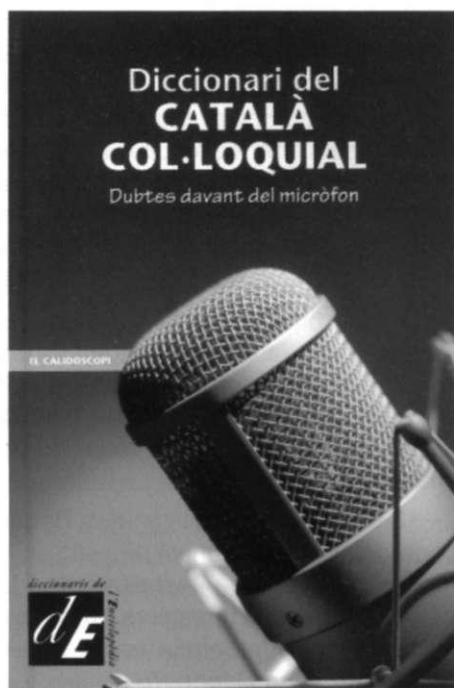
Obert: feiners i dissabtes matí

PUBLICACIONS

En aquesta secció donem compte de publicacions relacionades amb Moia o el Moianès o bé d'informació publicada sobre la nostra vila i rodalia i la seva gent. Distingim tres apartats: llibres, revistes i diaris.

Llibres

En l'apartat de llibres, aquesta vegada hem vist el *Diccionari del català col·loquial. Dubtes davant del micròfon*, compilat pel Departament d'Assessorament Lingüístic del Grup Flaix (liderat per Miquel Calçada i Carles Cuní), redactat per Jaume Salvanyà i revisat pels lingüistes moianesos Carles Riera i Josep Ruaix. Editat per Enciclopèdia Catalana (Barcelona 2009), té 398 pàgines. Va ser presentat en un solemne acte a Barcelona (al Palau Robert) el 17 de març i ja se n'ha parlat bastant, perquè és un llibre molt útil (sobretot per l'abundor d'exemples), no solament per

als professionals de la comunicació, sinó per al públic en general.

Revistes

En l'apartat de revistes i començant per les editades a Moia o rodalia, hem vist:

—els números 58 (maig 2009) i 59 (juny 2009) de *Guaiteu!*, full informatiu mensual de la comunitat dels Avets, amb 3 pàgines cada un en format digital;

—el número 71 (juny 2009) de *Supersopa*, revista del CEIP (Col·legi d'Educació Infantil i Primària) Josep Orriols i Roca, amb 32 pàgines de temàtica escolar, com també el quadern titulat *Les nostres tradicions*, editat amb motiu de la diada de Sant Jordi, amb 30 pàgines, formant part de la col·lecció «El Pissarrí», núm. 11.

Passant a les revistes editades a fora, hem vist:

—el número 67 (II trimestre 2009) de *Llengua Nacional*, amb el poema «La llengua», de Carles Riera, i l'article «El de regit», de Josep Ruaix i Vinyet; també dues ressenyes de C. Riera, una sobre el *Diccionari del català col·loquial. Dubtes davant del micròfon*, de Jaume Salvanyà, i una altra sobre *Memòries i aventures d'un temps i un país*, de Lluís Grifell, i una ressenya de J. Ruaix, sobre el *Llibre d'estil per a escrits de teologia i filosofia*;

—el número d'11 de juny 2009 del setmanari *Catalunya Cristiana*, que dedica les pàgines centrals als «Quaderns de vacances per a conèixer i estimar la Bíblia», on es presenten els nous materials pedagògics de l'editorial Barcelona Multimedia, amb il·lustracions del dibuixant moianès Picanyol.

Diaris

Passant als diaris, hem trobat les següents notícies (que donem per ordre cronològic i, si no diem res, es tracta del

diari manresà «Regió 7») d'interès per a Moià i rodalia i la seva gent:

—1-6-2009: «L'Estany inaugura quatre carrers amb el conseller Jordi Ausàs». «Jaume Clara presenta el seu llibre *Moià, una història per conèixer*» en el programa «Angular» de TV Manresa.

—1-6-2009 (*El 9 Nou*): «Una moció sobre el dret a decidir torna a evidenciar la divisió a CiU de Moià. Al final del ple, MAP-ERC va reivindicar un govern d'unitat per a superar la crispació». «Un ferit a Collsuspina fent parapent».

—2-6-2009: «L'ex-director de Correus de Moià s'enfronta avui a una pena de cinc anys per apropiar-se diners. El responsable de l'oficina l'any 2001 serà jutjat a l'Audiència per embutxacar-se 25.000 euros. El fiscal considera que en cinc ocasions es va quedar fons que havia de gestionar», notícia de primera pàgina, ampliada a l'interior». «El nou IBI de Moià genera casos de rebuts que tripliquen els de fa dos anys. Els increments oscil·len des del 50% a la banda baixa fins a superar el 100% els més elevats. Els imports del 2010 i el 2011, a la web. Cinc coeficients diferents en cinc anys». «Castellterçol adjudica les tres antigues cases dels mestres adossades». «Abans, els telers havien de durar molt temps», breu entrevista a Josep Prat, treballador del tèxtil, de Calders, dins la secció «De casa». La «meteoimatge» és un insecte libant una flor, fotografia tramesa a la redacció per Carles Illa Casanova.

—3-6-2009: «L'ex-cap de Correus de Moià admet la malversació i pot evitar la presó. L'acusat es conforma amb una pena de dos anys de presó, que podrà eludir en no tenir antecedents. L'acord amb la fiscalia preveu també la inhabilitació de l'acusat durant sis anys i la indemnització a Correus. El processat s'enfrontava inicialment a cinc anys com a sospitosos d'haver-se apropiat 25.000 euros de l'oficina».

—5-6-2009: «Detingut a Moià per agredir sexualment un home al parc». «Jaume Morales aconsegueix un clar triomf en el segon Gran Premi Vila de Moià de ciclisme».

—7-6-2009: «Si el porc s'engreixa bé, l'embotit és tan bo ara com abans», breu entrevista a Manel Vives, cansalader jubilat de Moià, dins la secció «De casa».

—8-6-2009: «Tot i la derrota a la Llagosta, el Club de Futbol Moià es manté viu i es jugarà l'ascens a Primera Territorial en el seu camp, dissabte».

—8-6-2009 (*El 9 Nou*): «Castellterçol ven les antigues cases del mestre».

—9-6-2009: «L'Ajuntament de Calders ha estat guardonat per l'associació Humana com el municipi de Catalunya que més roba usada per càpita va recollir al llarg de l'any passat».

—9-6-2009 (*Sport*): «El CE Moià ha vivido una temporada muy feliz gracias a la trayectoria del alevín A del club, que se proclamo campeón de Segunda Division tras una temporada redonda».

—10-6-2009: «L'equip de govern de Moià veu com li plega el segon regidor en menys d'un rwe. El responsable d'Esports i Medi Ambient, Carles Padrós, deixa el càrrec adduint motius personals en plena crisi de l'executiu local. Les númeero 8 i 9 de la llista renuncien al càrrec». «Avui m'han venut pomes; faré unes magdalenes», breu entrevista a Miquel Viholas, pastisser de Moià, dina la secció «De casa».

—11-6-2009: la «meteoimatge» és una vista del terra del parc de l'embassament de Moià, cobert d'una catifa de flors de pollancre, foto enviada a la redacció per Núria Mas Corts.

—12-6-2009: «Puntaires del Bages, Osona i Vallès mostren el seu art en la desena trobada de Castellterçol». La «meteoimatge» són unes flors en un jardí de Castellterçol, fotografia tramesa a la redacció per Joan Capdevila.

—13-6-2009: «La plataforma contra l'IBI de Moià recull més de mil signatures. L'entitat prepara una seguda silenciosa davant l'assemblea de l'empresa Moià-Futur. Relleus en l'equip de govern». «El Moià i la Balconada tenen una ocasió d'or de pujar a Primera Territorial. El Moià rep aquesta tarda la Llagosta amb un gol de desavantatge del partit d'anada, que va acabar 3-2».

—13-6-2009 (*El País*): «Cosmogénesis de un artista. Marcel·lí Antúnez plasma su vision del universo en instalaciones interactivas y *performances* mecatrónicas», pàgina signada per Roberta Bosco.

-14-6-2009: «El Moià perd la promoció davant un rival superior. Tot i que els de Manel Casado van marcar el 2-1 favorable, la Llagosta va capgirar el partit a la tornada i va certificar el seu ascens», crònica signada per Joan Riera.

-16-6-2009: «Castellterçol aprova els pressupostos més austers dels darrers anys». «Calders reparteix llavors als veïns per tal de recuperar una col d'hivern autòctona. L'Ajuntament ha produït 300 sobres amb llavor per incrementar la producció de la verdura als horts del poble».

—18-6-2009: «També feia llenya per a les calderes dels camions», breu entrevista a Pere Garcia, llenyataire de Castellterçol, dins la secció «De casa».

-19-6-2009: «Uns 200 moianesos demanen a crits la dimissió de l'alcalde per la puja de l'IBI. Els veïns es van concentrar davant l'edifici on es feia la junta de l'empresa urbanística». «El Club Petanca Moià obté la victòria en la 28a edició del Trofeu Arreaza de Sallent».

—20-6-2009: «Moià-Futur deixa sobre la taula l'aprovació de la gestió pel dubte en les adjudicacions. Una regidora de CiU força que abans de votar s'aclareixi la legalitat del procés per a fer el CAP i els pisos. Costa trobar gestor per al pàr-

quing. L'alcalde presenta un informe extern que justifica el procés i que contradí el de secretaria en la necessitat de fer un concurs. El PSC encara no ha pogut renunciar al seu lloc en el consell d'administració». «La Generalitat asfalta la carretera de Moià a Collsuspina». «El Govern català torna a realitzar obres en el pont situat entre Moià i Castellterçol. Des que es va inaugurar, fa dos anys, el pont de la Fàbrega presenta problemes de flonjalls». «Curs de conducció *off road* dels motociclistes Jordi Arcarons i Gerard Farrés a Moià».

—21-6-2009: la «meteoimatge» és un finestrall ple de geranis, a l'Estany, foto enviada a la redacció per Joan Capdevila.

—22-6-2009: la «meteoimatge» és un camp ple de roselles dins el terme municipal de Moià, fotografia tramesa a la redacció per Agustina Martínez Paixau.

-23-6-2009: «CDC del Bages fa costat a Montràs davant les protestes veïnals», «A Moià: privatització dels beneficis, socialització dels deutes», carta signada per Dídac Rimoldi.

—24-6-2009:*. «El moianès David Henestrosa es va proclamar guanyador del campionat català de triatló de muntanya a Balaguer». «La moianesa Núria Padria va ser protagonista de la sisena prova del circuit català de triatlons de llarga distància, el Triatló Individual de Balaguer». «Els gustos de la gent pel pa s'han sofisticat», breu entrevista a M. Lluïsa Mauri, fornera de Moià, dins la secció «De casa». La «meteoimatge» és una vista de Castellterçol amb camps plens de roselles, fotografia tramesa a la redacció per Carles Illa.

-27-6-2009: «Igualada i Moià són 2 dels 15 municipis de tot Catalunya amb el coeficient d'IBI més elevat. Dels vint primers, només en quatre s'estan actualitzant els valors cadastrals. Manresa és en el lloc 190 del rànquing. Sant Vicenç i

Cardona són a la zona alta», nota que acompanya una estadística de 946 municipis. Heus ací la llista dels quinze primers: 1) Castell - Platja d'Aro (1,2300); 2) Vilassar de Mar (1,1790); 3) Tortosa (1,1620); 4) Castellterçol (1,1600); 5) Palamós (1,1600); 6) Roda de Berà (1,1240); 7) Igualada (1,1000); 8) Moià (1,1000); 9) Torrebesses (1,1000); 10) Sant Antoni de Vilamajor (1,1000); 11) Premià de Mar (1,1000); 12) Queralbs (1,1000); 13) Torroella de Montgrí (1,1000); 14) Corbera de Llobregat (1,1000); 15) Cervelló (1,1000). «El Forn de la Calç (Calders) celebra el seu primer aniversari amb una exposició d'escultura i una actuació de música i dansa». «Moià, carrer de Barcelona», article de divulgació històrica, signat per Francesc Comas.

—28-6-2009: «El consistori de Calders atura els plans per a instal·lar el transformador de 270 tones. L'alcalde denuncia que Fecsa-Endesa i Red Elèctrica pretenen esquivar el pagament de llicències». «Calders crea un sender de petit recorregut al voltant de la vall del riu». «Les vivències que més recordo són les de la guerra de 1936», breu entrevista a Dolors Alsina, anciana de Calders, dins la secció «De casa».

—29-6-2009: la «meteoimatge» és una flor prop de l'embassament de Moià, foto enviada a la redacció per Núria Mas Corts.

—30-6-2009: «L'Estany crea un nou cicle cultural amb la suma d'esforços de les seves associacions. "Stagnum 09" comença aquest dissabte amb el concert "La balada de l'holandès errant"». «Treballar a la fàbrica no era una bona feina», breu entrevista a Maria Coll, treballadora del tèxtil, de Calders, dins la secció «De casa». La «meteoimatge» és una nuvolada sobre Castellterçol, fotografia tramesa a la redacció per Joan Capdevila.

—1-7-2009: «El govern de Moià convoca a 2/4 de 10 del matí [després, tras-

lladat a 2/4 de dues del migdia] un ple demanat per l'oposició. La sessió constarà de dos punts relacionats directament amb la gestió econòmica municipal. Els punts que s'hi debatran deriven de la moció aprovada el maig per l'abstenció d'una regidora de CiU. El resultat final és una incògnita». «Aniversari reeixit al Forn de la Calç. El Centre d'Art Contemporani i Sostenibilitat va celebrar el seu primer any d'existència. La festa de dissabte va tenir art, música i dansa per posar en relleu l'encert d'un centre ubicat al mig del bosc».

—1-7-2009 (*Manresainfo*, diari digital del Bages): «La UB torna a Moià per excavar el jaciment epipaleolític més gran del país. Un equip de deu persones del Seminari d'Estudis i Recerques Prehistòriques (SERP) de la Universitat de Barcelona reprèn aquest mes de juliol les excavacions a la balma del Gai de Moià».

-3-7-2009: «CiU de Moià accepta crear una comissió especial per al pla de sanejament econòmic. MAP-ERC situa en 8'4 milions d'euros el dèficit acumulat de tresoreria amb la liquidació del 2008». «Em sentia imperfecte i això em va donar peu a superar-me», breu entrevista a Lluís Font Berenguer, sastre de Castellterçol, dins la secció «De casa». La «meteoimatge» és un gorg a la riera del Toll (Moià), foto enviada a la redacció per Agustina Martínez Paixau.

—5-7-2009: «És tan gratificant quan entra un client a la cuina i et felicita!», breu entrevista a la família Linares, restauradors de Moià, dins la secció «De casa».

—5-7-2009 (*La Vanguardia*): «Jesús en còmic. Colección infantil para descubrir episodios relevantes del Nuevo Testamento», nota d'Oriol Domingo sobre una col·lecció dibuixada pel moianès Picanyol.

NOTICIARI

LLEURE I CULTURA

El dijous dia 4 de juny a les vuit del vespre va tenir lloc a l'Auditori de Sant Josep una conferència, adreçada als pares, sobre «Internet segur per a la protecció del menor», organitzada per l'ajuntament i els Mossos d'Esquadra.

El diumenge dia del mateix mes, de les nou del matí a les set de la tarda, es va disputar al Club Esportiu Moià el 3r Torneig de Futbol Base Benjamí, amb la participació dels següents equips: Joannenc FC, La Salle Bonanova, Sarrià C.P., U.F.B. Jabac i Terrassa, F.C. Palau, U.C.F. Santa Perpètua, CE. Moià A i CE. Moià B. Simultàniament (exactament, de dos quarts d'onze del matí a la

una del migdia) es feia la 8a Festa de l'Esport, amb reconeixement dels esportistes destacats de l'any 2008. Mentrestant, al Club de Golf de Montbrú, es disputava la Copa President. El mateix dia, a la tarda, un autocar es va desplaçar des de Moià a la Llagosta per assistir al partit de promoció a Primera Territorial.

El divendres dia 12 a dos quarts d'onze del vespre, a l'auditori, s'oferí «Jaume Gispert JGQ plays Cole Porter».

El dissabte dia 13 a les nou del vespre va tenir lloc, també a l'auditori, un concert de flauta (Gemma Corrales) i piano (Arturo Domene), organitzat per Joventuts Musicals, amb obres de Bach, Schubert,

La Coral de Moià actuant a Tona (28 juny)

S. Brotons, W. Offerman i A. Jolivet. Mitja hora més tard es desenrotllava a la pista de l'escola pública la festa de fi de curs de l'Escola de Dansa Somnis.

El diumenge dia 14 es realitzà una altra de les excursions mensuals matinals pel Moianès que organitza Rivendel (vegeu-ne la crònica detallada en aquest mateix número). Ados quarts de set de la tarda, al parc municipal, hi hagué la festa de final de curs del gimnàs Moia Sport.

El dijous dia 18 a les deu del vespre, a l'Ateneu, s'escenificà *El criat de dos amos*, comèdia de Goldoni, a càrrec dels alumnes de l'Aula Oberta de l'IES Moianès, com també es presentà el projecte Medea XXI.

El divendres dia 19 a les set del vespre, també a l'Ateneu, hi hagué la IV Mostra de Trapezi, a càrrec dels alumnes de l'Escola de Trapezi de Moia. El mateix dia s'inaugurà a Can Carner una exposició sobre la història de la bandera estelada, creada fa un segle.

El dissabte dia 20 a dos quarts de nou del vespre tingué lloc al pavelló poliesportiu el XXVI Festival de Patinatge.

El diumenge dia 21, al Club de Golf Montbrú, es disputà el VIII Circuit Fair-Play.

El dimarts dia 23 a tres quarts de nou del vespre es rebé a la plaça Major la «flama del Canigó», i a les deu, allí mateix, es féu la revetlla de Sant Joan, amenitzada pel duet Rosa Maria i Vador, acte patrocinat pel bar La Vicaria.

El diumenge dia 28 a la tarda es féu l'11è Aplec de Sant Pere de Ferrerons, amb el següent programa: a les cinc, missa solemne; a les sis, rifa de llonganisses, coques i xampany i actuació del Màgic Marc; a les set, audició de sardanes amb la cobla Lluïsos de Taradell. Simultàniament es feia, a l'ermita de Lurdes de Tona, un concert del Cor Bonaire i la Coral de Moia.

JORNADA DE GENEALOGIA

El dissabte dia 30 de maig al matí va tenir lloc a Can Carner una «Jornada de divulgació dels estudis genealògics», organitzada per l'Arxiu Històric de Moia (secció del Museu de Moia) i l'Associació Catalana de Documentació Històrica Patrimonial i Familiar (Arxiu Familiar Fàbregas), amb la col·laboració de l'Ajuntament de Moia, l'Associació Cultural Modilianum i l'Institut Ramon Muntaner. Hi van assistir cinquanta-tres persones, vingudes de diferents indrets. Hi van parlar Ramon Tarter i Fonts (de l'Arxiu de Moia), Miquel Fàbregas i Sabater (president de l'ACDHPF), Llorenç Ferrer i Alòs (catedràtic de la Universitat de Barcelona), Jordi Torner i Planell (director de l'Arxiu Comarcal del Bages), Rafel Ginebra i Molins (de l'Arxiu Episcopal de Vic) i Esteve Canyameres i Ramoneda (historiador).

CONSORCI DEL MOIANÈS

Entre les darreres activitats del Consorci per a la Promoció dels Municipis del Moianès, destaquem:

—dissabte 30 de maig al matí, a Castellcir, 2a Festa d'Edu.Moianès;

—dissabte 6 de juny al matí, a Can Carner (Moia), «Com fer un projecte per a demanar una subvenció», sessió destinada a entitats i associacions;

—i una sèrie d'iniciatives sota el títol «Mesures contra la crisi».

El Consorci també ha emès una nota de premsa anunciant que el Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya ha inclòs tres elements del Moianès en la llista dels 150 millors elements del patrimoni industrial català. Són tres elements integrats dins el projecte de l'Ecomuseu del Moianès: el rentador de llana del Roquer (Castellterçol), les pouses de la Ginebreda (Castellterçol) i els forns de la calç (Calders).

Per a més informació: Can Carner, Joies, 11-13, Moià, tels. 93 830 14 18 i 93 820 80 00, i c/e cmoianes@diba.cat.

ELECCIONS EUROPEES

Heus ací el resultat, al municipi de Moià, de les eleccions al Parlament Europeu celebrades el diumenge dia 7 de juny, amb la comparació amb les anteriors (any 2004), que extraïem del periòdic *El 9 Nou*:

	Any 2009	Any 2004
Cens:	4.016	3.614
Votants:	1.442	1.504
Participació:	36%	42%
Blancs:	54 (4%)	4 (0%)
CiU	415 (29%)	468 (31%)
PSC	333 (23%)	433 (29%)
ERC	289 (20%)	270 (18%)
PP	152 (11%)	161 (11%)
ICV-EUiA	110 (8%)	142 (9%)
Altres	72 (5%)	23 (2%)

FI DE CARRERA

El jove moianès Aleix Clusella i Moya s'ha llicenciat en Infermeria a l'Escola d'Infermeria de la Universitat de Girona.

Un altre jove moianès, Jaume Vilaró i Cardona, ha obtingut el diploma de bomber.

L'enhorabona als nous professionals.

PROGRAMACIÓ ESTIUENCA

El Museu de Moià i les Coves del Toll han programat diverses activitats durant els mesos de juny, juliol, agost i setembre.

La Secció de Sardanes del Casal ha difós el programa d'audicions sardanístiques per a l'estiu (del 28 de juny al 30 d'agost).

L'Escola Pia ha programat un casal d'estiu del 25 al 30 de juny i de l'1 al 31 de juliol, amb la col·laboració de «Moute». La casa de colònies de Vilalta també ha programat un casal d'estiu del 29 de juny al 31 de juliol.

El Club Esportiu Moià ha organitzat cursets de natació del 29 de juny al 30 de juliol.

L'escola d'idiomes Level ofereix diversos cursos, tallers, aula de reforç, campaments en anglès, estades a l'estranger, etc.

El taller de Marina Berdalet (a l'Estany) ofereix cursos (per a majors de setze anys) per a aprendre a dibuixar i pintar.

L'Escola Municipal de Música ha publicat el pla d'estudis del curs 2009-2010.

MISCEL·LÀNIA

L'Associació Rusc i Avets va celebrar assemblea general de socis el dia 22 de juny. A propòsit, el fundador de les Comunitats de l'Arca (a les quals pertany l'associació esmentada), Jean Vanier, ha estat nominat per «al Premi Nobel de la Pau 2009. Ens agradaria que la proposta tingués èxit.

El dissabte dia 4 de juliol es féu la diada de botigues al carrer, organitzada per l'ABIC.

El diumenge dia 5 de juliol al matí, a la plaça de Sant Sebastià, hi hagué un autocar del Banc de Sang i Teixits de la Generalitat per a recollir sang.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Mia Salleras i Clapers, filla de David i d'Eulàlia, dia 2 de juny.

Nil Alsina i Martínez, fill de Francesc (i nét del nostre president Manel Alsina i Roqueta, a qui felicitem) i de Mònica, dia 3 de juny.

Petru Darius Albu, fill de Petru i de Petronela, dia 6 de juny.

Shaima El Kandoussi, filla de Mouloud i de Faiza, dia 11 de juny.

Adrià Prat i Vila, fill d'Agustí i d'Aina, dia 26 de juny.

L'enhorabona als venturosos pares.

Casament

Martí Ponsa i Sanandrés amb Sílvia Carrasco i Osorio, dia 6 de juny, a Tona. Felicitem els nuvis.

Defuncions

Antonio Frago i Prat, de setanta-quatre anys, dia 31 de maig.

Dolors Sans i Orega, de noranta-un anys, dia 5 de juny, a Barcelona.

Al cel sien. Donem el condol als seus familiars.

NOTA DE LA REDACCIÓ

Els qui vulguin donar-nos articles, notícies o altre material per al pròxim número han de fer-nos-ho arribar abans del dia 30 d'agost, en què tancarem l'edició. Demanem que hom ens informi d'esdeveniments com naixements, casaments, defuncions esdevingudes fora de Moià, finals de carrera, festes familiars, activitats d'entitats, etc. Agraïrem també que els encarregats de repartir programes per les botigues i cartelleres ens en deixin un exemplar a la nostra bústia de Can Carner (on també hom pot dipositar la correspondència adreçada a LA TOSCA). Gràcies.

Així mateix, valdria la pena que els subscriptors ens informessin dels canvis de domicili o de titularitat de la subscripció, a fi d'evitar extraviaments dels exemplars que enviem per correu.

LES MILLORS SOLUCIONS
PER A LA VOSTRA CUINA

MOIÀ CUINES
Creació Disseny

CUINES PLENES DE VIDA,
AMB LES TENDÈNCIES MÉS
ACTUALS EN DECORACIÓ

DISSENY PERSONALITZAT

Ctra. de Vic, 22-24
08180 Moià
Tel./Fax: 93 820 84 93
moiacuines@gmail.com

NOTICIES DE L'ESTANY

L'Albergueria, centre de difusió cultural del bisbat de Vic, va programar per als dies 22, 23 i 24 de maig, dins el recinte del claustre de Santa Maria de l'Estany, un curs de cal·ligrafia medieval, impartit pel professor Keith Adams.

Durant cinc divendres de maig-juny hi ha hagut un curs de balls de saló, impartit pel Joan i la Lurdes del «Hand to hand» de Castellterçol. Els balladors s'ho han passat d'allò més bé i han après a ballar a ritme de vals, txa-txa-txa, tango, rock, etc.

El Casal de la Gent Gran va fer una sortida, el dia 3 de juny, a Sant Pere de Ribes (Garraf), on foren molt ben rebuts i obsequiats pel casal homònim. L'experiència va ser molt agradable i pròximament es farà l'intercanvi, venint a l'Estany la gent santperenca.

Els nens i nenes de l'escola van celebrar el final de curs, el dia 20 de juny, acompanyats dels pares, amb música i balls.

La revetlla de Sant Joan ens va portar l'encesa de fogueres amb la flama vingu-

da del cim del Canigó i distribuïda a Coll d'Ares cap a diferents punts dels Països Catalans. Gent gran de l'Estany, altra vegada, van seguir el procés d'aquest ritual pujant al cim de l'emblemàtica muntanya la vesprada del dia 22 de juny i participant en l'escampada del dia 23. Enguany es podria triar, per llegir abans de l'encesa, entre tres manifestos: un de Joan Francesc Mira, que era pròpiament l'oficial; un altre de Rappel 1955, que es va llegir en el primer foc, i també un altre de Roser Beixach i Brià. Tot seguit la flama va encendre la foguera, la claror de la qual es va fondre amb els petards i els castells de foc, mentre hom es refocillava amb coca i xampany.

Algunes de les activitats que es faran aquest estiu, amb el segell «Stagnum 09», són: per al 4 de juliol, «Balada de l'Holandès Errant» (música i poesia); per al 18 de juliol, taller de *Gospel*; encara sense data, els «Drames litúrgics»; per al 8 d'agost, la VII Bachiana al claustre, i per al 5 de setembre, concert de música tradicional.

M. Estany ESPARÓ

Els estanyencs recollint la flama del Canigó

POEMES

Passejaré el sac de la veritat arreu
un sac esvelt de llumetes efervescents
de trenada tendresa imaginada
un sac d'humilitat que vora el riu de
la bondat esdevindrà raig de fe

Aturo el meu pensar quan el rierol de la certesa
m'acaricia els peus
aturo el meu plorar quan el mirar
trist de la bellesa s'esfondra dalt d'un cim
el meu sentir l'aturo quan la
gelosia de la imaginació reconeix el miracle

Proposo somriures de tènues vesprades
de parla latent
d'instantos perdurables
d'una franquesa estimada
proposo somriures imantats d'esperança

Sóc captaire d'alegria que dóna esglaons
pel firmament
sóc captaire de somnis que
brinda cors que fumegen passió
sóc captaire de senyals delatant
joia quan suren immensitats
per tu un violoncel enamora!*-
captaria volades de violí

Albiro vivències dins l'harmonia d'una
mirada
vivències amorosides per la bondat
les albiro
sense arrel
sense dolor
plenes de goig
visc la solidesa del tremolor

La grisor d'una paraula teva
m'arrela quan la sento vora meu
m'endinsa pel frec a frec de
l'esperança
la grisor d'una paraula teva
aixopluga mars de llàgrimes
endormiscades
la teva grisor m'amara

Cecília ALCANTARA

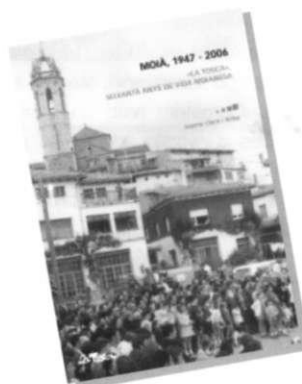
Les subscripcions ajuden

La Tosca

¿Ja tens el llibre
Moià, sempre Moià,
de Liduvina Daví?
Es troba a les llibreries de la vila.

**Un llibre indispensable:
Moià, 1947-2006.
«*La Tosca*», seixanta
anys de vida moianesa,
de Jaume Clarà i Arisa,
profusament il·lustrat**

**Alguns bancs tenen
milions de clients.
Nosaltres no.
Per a qui creus que
ets més important?**

A Caixa Manresa el servei personalitzat és la nostra prioritat. Per això assessorem els nostres clients sota criteris de rendibilitat, seguretat i personalització, atenent allò que necessites a cada moment. Comptem amb un equip expert que trobarà les alternatives d'inversió adequades per a tu. Som una entitat financera en continua renovació i amb la nostra excel·lència a crear valor ens espera un futur prometedor. **Perquè ser gran no és una qüestió de mida.**

www.caixaManresa.com • Més informació: 902 36 25 29

caixaManresa

**Per a dents
més blanques**

DENTIBLANC

El dentífric amb extracte de papaia,
d'enèrgica acció emblanquidora.

**DENTS NETES,
BLANQUES I
BRILLANTS**

Demani consell farmacèutic.